

Tuji turisti vendarle na našo obalo

Kompasu, največji turistični agenciji, načrtujejo za 3 odstotke večji obisk tujih gostov — Programi letovanja tudi za domače goste

Turizem je pomembna gospodarska dejavnost, ki pa ji nikakor še ne moremo dati tiste prave veljave, ki si jo zasluži, čeprav nenehno poudarjamo, kako nam prav turizem lahko prinese največje dobičke. A ni le turistično gospodarstvo tisto, ki bi mu morali očitati napake in spodrsiljaje, temveč je ob turizmu še veliko drugih dejavnosti, na katere samo turistično gospodarstvo nikakor ne more vplivati. Turistična ponudba ni le hoteli in postelje, temveč vrsta drugih dejavnosti, ki so pomembne za razvoj turizma — od kioska, kinodvora do zadnje klopice v parku.

Z nekaterimi najnovejšimi ukrepi turizem nismo pomagali, učinki so bili prav nasprotni. Zavedati se je treba, da smo v evropski turistični konkurenci najcenejši in da prav ta cena ni tudi nujno vabljiv trnek, na katerega bi lovili naše tuje goste. Čeprav smo v naši državi, bi ob razmeroma nizkih cenah kaj brž pomislili, zakaj ne bi dodali dodatni popusti. Da niti seveda ne govorimo o pravi zmešnjavi, ki nastane tedaj, kadar tuji nimajo dovolj sredstev, vse agencije pa so po tradiciji ob nedeljah zaprte. Z nekaterimi ali z dinarji pa pri nas nismo mogli kupiti. Tu je spet oskrba s tradicionalno dolgočasna turistična sredstva, ki več od običajnih foliastih nastopov ne spravijo skupaj. Turistične napovedi o obisku tujih gostov v naši državi so bile ob začetku leta dokaj pesimistične, saj se na področjih sejnih nismo kaj prida razveselili. Turistični delavci so tedaj pričakovali od 20 do 30 odstotkov manj obiskovalcev za letovanje pri nas in predvsem na to, da se bo k nam pripeljalo več zasebnih gostov, ki se za svoje letovanje vedno odločajo zadnji hip. K nam pa prihaja več kot 60 odstotkov turistov z lastnimi avtomobili.

Vendar pa je današnja slika turističnega obiska malce drugačna, vsaj v obdobjih naše največje turistične sezone. Kompasa, ki k nam pripelje največ tujcev. Pri Kompasu so nam optimisti in preko te agencije

bo pri nas na oddihu okoli 400.000 tujih gostov, kar je v primerjavi z lani za 3 odstotke več. Devizni priliv bi tako znašal okoli 100 milijonov dolarjev, razmisli pa bi bilo vredno, da bi več deviz ostalo turističnemu gospodarstvu za njegov nadaljnji

razvoj, za razširjeno reprodukcijo. Vzrokov za črnogledno napoved turističnega obiska torej ni več, kajti dopusta željni zahodni turisti se vendarle odločajo tudi za našo obalo. Od nas samih pa je zdaj odvisno, kako jih bodo sprejeli na meji in v kraju, kjer bodo letovali, kajti vsakršni hudi spodrsiljaji imajo lahko dolgoročne, skrajno nezaželene negativne posledice. D. Sedej

Delno izboljšani posojilni pogoji Obresti nižje, strah ostaja

Prvega februarja letos so banke predlagale za naložbe v kmetijstvo neugodne posojilne pogoje — visoke in drseče obrestne mere, ukinitev odloga vračanja denarja in uvedbo obročnega odplačevanja. Kmetje in kmetijske organizacije so takšen predlog odločno zavrnil, češ da so pogoji samomorilski za prednostno gospodarsko panogo, ki že tako kasni v uresničevanju naložbenega načrta. Po dveh mesecih pregovarjanja z bančniki je kmetijem uspelo za malenkost znižati obrestne mere. Po novem velja pri posojilih za naložbe v izsuševanje in izboljševanje rodovitnosti zemlje 6-odstotna obrestna mera, za plemensko živino in živinorejske objekte 10-odstotna, za kmetijsko mehanizacijo, sušilnice, kmečki turizem, sadjarstvo, vrtarstvo in perutinarstvo 15-odstotna obrestna mera in za skladišča 18-odstotna. Za tekočo proizvodnjo (gnojila, krmila) veljajo 12-odstotne obresti za denar, ki ga

prispeva narodna banka, in 16-odstotne za delež, ki ga zagotavljajo temeljne banke. Obresti so nekoliko nižje za nerazvita območja in za hribovske ter obmejne predele. Ponovno je uveden odlog vračanja posojila za naložbe, ki ne dajejo takojšnjih rezultatov. Zgornja meja odloga je določena, o vsem ostalem odločajo temeljne banke. Te bodo imele glavno besedo tudi pri tem, ali bodo kmetje odplačevali posojila v rednih obrokih ali takrat, ko bodo dobili denar od prodanih kmetijskih pridelkov.

V zahtevi po ukinitvi drseče (neznane) obrestne mere, za kar so se kmetiji najbolj prizadevali, niso uspeli. Določba o drsečih obrestih še naprej ostaja v posojilni pogodbi; s tem pa tudi kmetova bojazan, da bi med trajanjem posojilnega razmerja že zdaj visoke obresti še bolj podivjale. Strah iz preteklosti, ki je kmet zaradi tega prišel tudi na boben, je namreč še vedno zakoreninjen.

Elektrogospodarstvo prinaša izgubo

Vsaka kilovatna ura prinaša v Sloveniji 112 par izgube — Tako elektrogospodarstvo načrtuje konec leta 10 milijard dinarjev izgub

Vrednotenje slovenske elektroenergetike bilance Slovenije se je v skupščini interesne skupnosti elektrogospodarstva sprevrglo v malo-

dušno načrtovanje, koliko izgube bo prinesla vsaka proizvedena kilovatna ura električne energije. Uporabniki so preštetali stroške premovalnikom in drugim elektrogospodarskim organizacijam in nazadnje so priznali stroške. Niso pa se dogovorili, kako bodo te priznane stroške ovrednotili. Če so sprejeti stroški realni, potem povprečna prodajna cena elektrike pokriva komaj 70 odstotkov stroškov proizvodnje.

Velik razkorak med letošnjo povprečno prodajno ceno, ki znaša 264,49 dinarja za kilovatno uro in plansko prodajno ceno, ki bi pokrivala stroške in znaša po izračunih elektrogospodarstva 376,18 dinarja, torej prinaša za vsako prodano kilovatno uro tudi 111,19 dinarjev planske izgube.

Pri vrednotenju 9,2 milijarde kilovatnih ur električne energije, kolikor naj bi je letos prodalo slovensko elektrogospodarstvo, so jedrske elektrarne v Krškem priznali 8,6 milijarde dinarjev stroškov, drugim organizacijam elektrogospodarstva pa 22,3 milijarde dinarjev.

Stroški oziroma potrebni skupni prihodek naj bi torej znašal 31 milijard dinarjev. Dejansko pa skupni prihodek ne bo višji od 21 milijonov dinarjev. Doseči bo mogoče le 70 odstotkov planiranega skupnega prihodka. Tako znaša planirani primanjkljaj slovenskega elektrogospodarstva 9,2 milijarde dinarjev. Dejansko pa računajo, da bo primanjkljaj še večji in da se bo približal 10 milijardam dinarjev. Upoštevati je namreč treba, da pri vrednotenju stroškov niso računali sklada skupne porabe elektrogospodarskih podjetij.

Prav tako niso pristeli sredstev za nadomestilo zneska, za katerega so lani zaradi izgube zmanjšali amortizacijo. Ponovno so v prihodnost odrinili tudi povečanje trajnih obratnih sredstev.

Ovrednotenje letošnje elektroenergetske bilance pa je izzvalo tudi začudenje delegatov, kako in zakaj se je prodajna cena kilovatne ure iz jedrske elektrarne od lanskih doseženih 206,90 dinarja povzpela na letošnjih 509,15 dinarja oziroma se je povečala kar za 146 odstotkov. Največji vpliv na tako visoko povečanje ima odplačevanje deviznih kreditnih obveznosti, ki so dinarsko izredno porasle zaradi padca vrednosti dinarja.

Ob planskih stroških in planskih izgubah, ko skupščina interesne skupnosti elektrogospodarstva in širša družbena skupnost ne priznava več vseh stroškov, ki so planirani, bo najbrž potrebno tudi v elektrogospodarstvu več razmišljati o čimbolj racionalnem gospodarjenju, zmanjševanju stroškov in drugih varčevalnih ukrepih.

Zenica rudo, železarne pa jeklo

Samoupravni sporazumi, ki so jih pripravile slovenske železarne s kupci jekla, so sporazumi o kooperaciji in poglavljeni delitvi dela

Jesenice — Po zakonu o združenem delu je v okviru reprodukcijskih verig možno usklajevati razvoj s samoupravnimi sporazumi med proizvajalci surovin in reprodukcijskega materiala in predelovalci.

V zadnjih letih so številne organizacije združenega dela ponudile različne rešitve za združevanje dela in sredstev, vendar so pri tem železarne razreševale le tekočo proizvodnjo. Nekateri samoupravni sporazumi — predvsem pri proizvodnji kovin — so reševali reprodukcijsko povezanost na daljše obdobje. Vendar pa so vlaganja v proizvodnjo kovin kapitalno izredno intenzivna, investicije so dolgotrajne.

V Sloveniji so bili razgovori o usklajenem razvoju med proizvajalci in predelovalci kovin koristni in plodni in med ostalimi sporazumi so pripravili tudi samoupravni sporazum o združevanju dela in sredstev za razvoj črne metalurgije v okviru slovenskih železarn in samoupravni sporazum o združevanju dela in sredstev rudarsko-metalurškega kombinata Zenica in slovenskih železarn za dolgoročno oskrbo in medsebojno menjavo osnovnih surovin.

Sporazum o združevanju dela in sredstev za razvoj črne metalurgije v okviru slovenskih železarn predvideva zamenjavo zastarelega postopka za proizvodnjo surovega jekla v Železnari Jesenice z nadomestno proizvodnjo elektrojekla in moderno ponovno tehnologijo, razširitev proizvodnje na konti livu in v valjarni Železarne Štore ter povečanje proizvodnje surovega jekla in valjanih proizvodov v Železnari Ravne.

Slovenske železarne bodo dvignile proizvodnjo surovega jekla v lastnih jeklarnah po tem sporazumu za 120.000 ton tako, da bodo dobavile kupcem doma in v tujini 660.000 ton valjanih proizvodov. Aprila so kupci podpisali anekse k sporazumom in s tem zakupili 80 odstotkov proizvodnih zmogljivosti slovenskih železarn. Junija bodo vse proizvodne zmogljivosti pokrite s sporazumom, po katerih bodo železarne dolžne dobavljati jeklo kupcem v Jugoslaviji, kupci pa bodo združevali sredstva za nadomestno izgradnjo in v izgradnjo novih proizvodnih zmogljivosti.

Sporazum o združevanju dela in sredstev v kombinatu Zenica in slovenskih železarnah za dolgoročno medsebojno oskrbo z osnovnimi surovinami predvideva, da bodo slovenske železarne dajale Zenici naslednjih petnajst let po 20.000 ton kvalitetnega in plemenitega jekla letno in da bo v tem obdobju Zenica dobavljala 40.000 ton valjane in vlečene žice za predelovalce žice. Zenica bo za plavže na Jesenicah in v Štoreh oskrbovala slovenske železarne s 160.000 ton rude letno, za slovenske železarne pa bo letno dobavljala v naslednjih štirih letih 50.000 ton grodlja. D. Sedej

Na manj razvitih področjih Hladilne vitrine Ljutomera

Novo tovarno hladilnikov pomagajo graditi novo proizvodno halo — Delavci tega podjetja so se priključili LTH — 50 delavcev dobilo delo

Novo tovarno hladilnikov pomagajo graditi novo proizvodno halo — Delavci tega podjetja so se priključili LTH — 50 delavcev dobilo delo. V slovenske delovne organizacije so v zadnjih letih zgradile že vrsto novih na manj razvitih področjih Slovenije in Slovenije. Da presejajo manj zahtevne proizvodnje na manj razvita območja, kjer je malo delavcev, ni še bolj uspešno, kar je pogosto tudi najrazličnejši vzrok za eno stran, po drugi strani prepočasno uvajanje sodobnih programov v proizvodnjo. Tako tovarne hladilnikov bodo v Ljutomeru zgradili novo proizvodno halo. Zadruška se je zato skupaj s LTH odločila za gradnjo, ki je sedaj v zaključnem delu. Gradnja se je nekoliko zavlekla in so se zato stroški povečali. Predvidena investicijska sredstva ne zadoščajo in del manjkajočega denarja bo prispevala Mura — temeljna organizacija Občlani Ljutomer. Z LTH so podpisali samoupravni sporazum o sovlaganju.

Zato so se v obratu odločili za sodelovanje z Loškimi tovarnami hladilnikov.

Tako so LTH že pred dobrima dvema letoma začele pripravljati in usposabljanje obrat v Ljutomeru za proizvodnjo izdelkov iz takomimovanega komercialnega hladilstva. Že kmalu so začeli izdelovati hladilniška vrata in kasneje tudi druge elemente za montažo hladilnic.

Obrat je bil za povečanje proizvodnje seveda pretesen, zato so morali zgraditi novo proizvodno halo. Zadruška se je zato skupaj s LTH odločila za gradnjo, ki je sedaj v zaključnem delu. Gradnja se je nekoliko zavlekla in so se zato stroški povečali. Predvidena investicijska sredstva ne zadoščajo in del manjkajočega denarja bo prispevala Mura — temeljna organizacija Občlani Ljutomer. Z LTH so podpisali samoupravni sporazum o sovlaganju.

Takoj ko bo gradnja končana, bodo LTH v Ljutomeru prenesle del strojne opreme, ki je potrebna za proizvodnjo hladilnih vitrin, del opreme pa bo nove. Računajo, da bodo v novem obratu odprli okoli 50 delovnih mest, kar bo nekoliko omililo veliko brezposelnost v občini.

Že sedaj pa obrat dosega dobre poslovne rezultate. Leto 1982 je zaključil zelo dobro, letos pa se bojijo, da jih bodo težko ponovili, ker se investicijska vlaganja v turizem, trgovino in gostinstvo zmanjšujejo. Zato se bolj usmerjajo v izvoz, kjer imajo dokaj velike možnosti.

Delavci v obratu so se tudi odločili, da ne bodo več organizirani v okviru Obrtne zadruge Ljutomer, temveč da se organizirajo kot temeljna organizacija Loških tovarn hladilnikov. L. B.

Novo tovarno hladilnikov pomagajo graditi novo proizvodno halo — Delavci tega podjetja so se priključili LTH — 50 delavcev dobilo delo. Za bazen je žirovska zadruga odšla 100.000 dinarjev. — Foto: Perdan

Priznanje za delo — Med spremljajočimi prireditvami letošnjega osmega sejma drobnega gospodarstva v Kranju je bila tudi svečana seja delegatov skupščine obrtnega združenja Kranj. Ob tej priložnosti so 39 članom združenja podelili priznanja za delo v skupščini oziroma združenju in organih. Zlata odličja pa so dobili: Franc Grašič, predsednik obrtnega združenja Kranj, Ruda Hlebs, podpredsednik obrtnega združenja (na sliki), Miloš Zupančič, predsednik skupščine obrtnikov občine Kranj, Mato Begič, podpredsednik skupščine in Jože Markun, predsednik sekcije za gostinstvo pri obrtnem združenju Kranj. — A. Z.

Tekstilci so zadovoljni

Letošnji poslovni rezultati Bombažne predilnice in tkalnice Tržič se ujemajo z načrtovanimi oziroma jih celo presegajo — Izpad sovjetskega bombaža bodo nadomestili z ameriškim — Sporazum o dolgoročnem poslovnotehničnem sodelovanju z Občlani Novost daje dobre obete za združitev

Tržič — V Bombažni predilnici in tkalnici Tržič so z letošnjim poslovanjem dokaj zadovoljni, saj se rezultati ujemajo z načrti oziroma jih celo presegajo. V prvih treh mesecih so delavci ustvarili za 279 milijonov dinarjev celotnega prihodka in za 130 milijonov dohodka, kar je dobra četrtina letos predvidenega. V poslovni sklad so namenili 26 milijonov dinarjev in tako dosegli skoraj 36 odstotkov letošnje planirane vsote. Najbolj razveseljivo pa je, ker se podobna gospodarska rast nadaljuje tudi v naslednjih dveh mesecih, to je aprila in maja.

V prvem trimesečju so tržiški tekstilci z izvozom izdelkov na zahodne trge zaslužili blizu milijon dolarjev. Čeprav izvoz predvsem zaradi neugodnih tečajnih razlik ni toliko zanimiv kot prodaja na domačem trgu, ki jim gre prav tako dobro od rok, vedo, da bodo samo z ustvarjenimi devizami lahko zagotovili nemoteno proizvodnjo.

Oskrba z bombažnimi in drugimi surovinami je bila doslej dokaj dobra, čeprav jim Sovjetska zveza kar 75 odstotkov za letos potrebnih količin bombaža obljublja šele v zadnjem trimesečju. Problem so rešili skupaj z jugoslovanski tekstilni panogi, tako da bodo izpad sovjetskega bombaža nadomestili z ameriškim, ki ga pričakujejo julija.

Tekstilci so tudi prvi v Jugoslaviji, ki so se dogovorili o delitvi deviz, ustvarjenih z izvozom. Bombažni predilnici in tkalnici Tržič kot primarni proizvodnji jih ostaja 60 odstotkov, kar jim bo komaj zadoščalo za uvoz surovin in reprodukcijskih materialov oziroma za devizno združevanje pri nakupu domačih.

Ko opisujemo uspehe in težave tržiških tekstilcev, ne moremo tudi mimo njihovega tehnološkega napredka. Med zahtevnejšimi naložbami je vsekakor nakup 52 pnevmatskih tkalskih strojev, katerih montaža bo sklenjena predvidoma konec junija.

Veliko si obetajo tudi od sporazuma o dolgoročnem poslovnotehničnem sodelovanju z občlani Novost v Tržiču, ki temelji na skupnem načrtovanju proizvodnje in prodaje konfekcijskih izdelkov, skupni oskrbi s surovinami, reprodukcijskimi materiali in tkaninami, skupnem vlaganju v posodobitev proizvodnje in gradnjo novih prodajnih prostorov na Deteljici v Bistrici.

Sodelovanje med Občlani Novost ter Bombažno predilnico in tkalnico bo šlo najbrž še dlje. Na analizo poslovanja bodo zasnovovali pogoje za združitev v enovito delovno organizacijo. H. Jelovčan

Natančno merjenje — dober zadetek

Gorenjsko tekmovanje mladih v SLO in družbeni samozaščiti

Iz leta v leto več znanja

Osnovnošolci, srednješolci in izvenšolska mladina so se v Radovljici pomerili na gorenjskem tekmovanju v obrambnozaščitnih veščinah — Priprave zagotavljajo uspeh — Nagrade in priznanja najboljšim

Radovljica — Minuli četrtek je bilo v osnovni šoli A. T. Linhart v Radovljici nadvse živahno in svečano. Tod se je zbralo prek 170 učencev osnovnih in srednjih šol ter izvenšolskih mladincev, ki so se udeležili gorenjskega tekmovanja v splošni ljudski obrambi in družbeni samozaščiti.

Med tekmovalci, ki sta jim izrekla dobrodošlico sekretar Pokrajinskega odbora za Gorenjsko Janko Rozman in predsednik radovljiške občinske skupščine Boris Šetina, je kljub kislemu in hladnemu vremenu ves čas prireditve vladalo vedro in pravo športno razpoloženje. Vse ekipe — iz osnovnih šol jih je prišlo 16, iz srednjih šol usmerjenega izobraže-

vanja 15 in iz organizacij združenega dela 2 — so si prizadevala za kar se da dobro izpolnitev nalog. Naprej so vsi pisali teste s 25 vprašanji o SLO in družbeni samozaščiti, civilni zaščiti, protipožarnem varstvu, prometni varnosti, topografiji in orientaciji. Zatem so osnovnošolci streljali z zračno, drugi pa z vojaško puško. Naposled so tekmovalci pomerili svoje moči na orientacijskem teku, med katerim so na posameznih kontrolnih točkah dokazovali tudi svoje veščine vseh tekmovalnih področij.

Na strelišču v Ribnem smo srečali dve ekipe, ki sta se pripravljali na streljanje z vojaško puško. Mladinci iz 2. letnika srednje šole lesne usmeritve v Skofji Loki — med njimi so bili Milan Mihajlovič, Radislav Vučić, Mišo Vujičić, Tone Jošt in Branko Podvinski, vodil pa jih je mentor Franc Gantar, — so zaupali, da so prvi na pokrajinskem tekmovanju, za katerega se niso veliko posebej pripravljali, saj se mnogo nauče pri rednem pouku. Mentor ekipe iz srednje šole električarske in kovinarske usmeritve Iskra v Kranju Edo Polajnar je povedal, da v njihovi šoli dajejo velik poudarek obrambnozaščitnim dejavnostim in je zato tudi dovolj zanimanja mladih zanje, tekmovalci Heli Zech, Janez Lotrič, Aleš Mencinger, Robert Šipec in Roman Fajfar pa so naglasili, da je sodelovanje v SLO in družbeni samozaščiti pomembno tako za uspešnejši potek pouka kot za lažje izpolnjevanje obvez v nadaljnjem življenju, predvsem službeno vojaške obveznosti.

Pred odhodom na orientacijski tek smo poiskali tudi tekmovalce iz drugih gorenjskih občin. Učenci

Orientacijski pohod pomeni preizkus moči in znanja

Foto: F. Perdan

Lidija Pogačar, Vesna Pranjčič, Jože Pungaršek, Slavica Kuščer in Boštjan Peternej iz osnovne šole F. S. Finžgar v Lescah, so se sicer bali streljanja, vendar so bili v tej panogi najuspešnejši; tudi drugod upajo, je zatrdil njihov mentor Boris Kozine, na dobre uvrstitve, saj so za priprave porabili okrog 30 ur. Dijakom iz centra srednjega usmerjenega izobraževanja na Jesenicah Darku Pongracu, Meri Stojanoviču, Ervinu Pogačniku, Boštjanu Stoparju in Marku Bijolu je bil v veliko zadovoljstvo že nastop na občinskem tekmovanju, kjer so jih za zmago nagradili s pokalom in žogo, ponosni pa so prav tako, da so pod vodstvom mentorja Franca Strausa tekmovali za šolo z drugimi gorenjskimi srednješolci. Eno od dveh ekip izvenšolskih mladincev so sestavljali Bojan Mlinarič, Dare Neme, Robert Vodnik, Tomaž Bečan in Ferida Dizdarevič iz Tržiča; kot je povedal njihov vodja Janez Janc, so jih zaradi dobrih rezultatov pri lanskoletnem obrambnem usposabljanju izvenšolske mladine v občini izbrali za sodelovanje na tekmovanju.

Gorenjsko tekmovanje je bilo, kot sta ocenila član republiškega odbora Ivan Turk in predsednik odbora pri medobčinskem svetu SZDL za Gorenjsko Lojze Malovrh, izredno dobro organizirano; za to gre pohvaliti radovljiško osnovno šolo, občinsko konferenco ZRVS, občinski odbor RK, občinsko strelsko zvezo in občinski štab TO. Prav tako sta

ugotovila, da je med mladimi iz leta v leto večje zanimanje za ta tekmovanje, na njih pa je tudi pokazano znanje vse boljše.

Med osnovnošolci so zmagali tekmovalci 3. ekipe iz COŠ Gorenjski odred v Žirovnici (1978 točk), 2. mesto so zasedli učenci OŠ Josip Plemelj z Bleda (1956), 3. pa učenci OŠ Janko-Stanko Mlakar iz Senčurja (1905); izven konkurence so nastopili učenci OŠ Simon Jenko iz Kranja, ki so zbrali 1903 točke. Pri izvenšolskih mladincih je zmagala ekipa SOB Kranj s 1501 točko pred ekipo SOB Tržič (1296). Med srednješolci in vsemi tekmovalci nasploh se je najbolje odrezala ekipa šolskega centra Iskra iz Skofje Loke, ki je zbrala 2270 točk, za njo so se uvrstili dijaki srednje šole za kovinarsko stroko iz Skofje Loke (2012), 3. mesto pa so zasedli dijaki srednje šole pedagoške, naravoslovne in računalniške usmeritve iz Kranja (1934 točk).

Najboljši ekipi so na popoldanski svečanosti podelili posebno medaljo radovljiške občinske skupščine, ki je prve tri ekipe nagradila tudi s simboličnimi darili. Le-tem je radovljiška Almira kot pokrovitelj tekmovanja izročila praktične nagrade, zmagovalna ekipa v vsaki šolski stopnji je prejela diplomu, vsem udeležencem pa so podelili priznanja. Nepozabno doživetje za tekmovalce sta bila tudi ogled Almire in sklepna svečanost s kulturnim nastopom mladih iz radovljiške občine.

S. Saje

Prvo pomoč je treba nuditi ponesrečencu hitro in pravilno

Slovenski kovinarji tekmovali

Na Jesenicah so organizirali 7. proizvodno tekmovanje kovinarjev Slovenije — 8. proizvodno tekmovanje slovenskih kovinarjev bo v Kamniku in v Domžalah — Tekmovalci so pokazali veliko sposobnosti in znanja

Jesenice — Jeseničani so odlično pripravili 7. proizvodno delovno tekmovanje kovinarjev Slovenije, katerega pokrovitelj je bila sestavljena organizacija slovenskih železarn. Tekmovanja se je v različnih panogah udeležilo okoli 300 slovenskih kovinarjev, razen samega tekmovanja pa je bilo na Jesenicah več drugih kulturnih prireditev. Odprli so razstavo inovacij in likovnih izdelkov slovenskih kovinarjev, razstavo o delavskem gibanju v hotelu Larix v Kranjski gori, obenem pa je bilo še posvetovanje o reprodukcijski povezanosti proizvajalcev in predelovalcev kovin, srečanje literatov-kovinarjev, razstava tekmovalnih izdelkov.

Jeseniško tekmovanje je slovesno odprl podpredsednik zveznega izvršnega sveta Zvone Dragan, ki je poudaril, da delovna tekmovanja postajajo sestavni del celotnih naporov za povečanje kvalitativnih dejavnikov gospodarjenja v boju za gospodarsko stabilizacijo, za povečanje materialne osnove dela, za izboljšanje delovnih in življenjskih razmer in za življenjske ustvarjalne sposobnosti neposrednih proizvajalcev. Kovinsko-predelovalna industrija ima velike možnosti za konkurenčno nastopanje na mednarodnih trgih, saj je panoga, ki ne prestopa povečuje izvoz in postaja nosilka izvoza. Lani je kompleks predelave kovin dosegel realno rast izvoza 9 odstotkov, a vsa industrija 1 odstotek in s tem povečal delež v izvozu celotne industrije na skoraj 40 odstotkov. Tudi letos dosega kovinsko-predelovalna industrija boljše izvozne rezultate kot vsa

industrija. Kovinsko-predelovalna industrija, kot je dejal Zvone Dragan, pa je obenem tudi nosilka tehnološkega napredka in s tem kvalitetnejšega razvoja. Pri tem ima znanstveno-raziskovalno delo izredno pomembno vlogo in mora svoje napore usmeriti tako v razvoj domače tehnologije kot v uvajanje tuje tehnologije. Med drugim je dejal, da je v prizadevanjih povečevanja produktivnosti dela tudi dejanska delitev po rezultatih dela in v okviru vrednotenja dela v prid proizvodnega in kreativnega dela. Produktivno pa je tisto delo, katerega proizvodi dobijo svojo potrditev na tržišču, ne le na domačem, temveč tudi na tujih.

Slovenski kovinarji so tekmovali v železarsko izobraževalnem centru, Intégralu in v železarni, medtem ko so TV mehaniki tekmovali v kranjski Iskri. Pred jeseniškim sklepnim delom so tekmovalja organizirali v 52 občinah in v okoli petsto delovnih organizacijah in ocenjujejo, da je v predtekmovanjih sodelovalo več kot 10.000 delavcev in več kot 5.000 organizatorjev-strokovnjakov in družbenopolitičnih delavcev. Na Jesenicah so potem tekmovali v 14 poklicih, najprej v teoretičnih preizkusih, nato v praktičnem delu. Teoretični testi so bili zahtevni, pripravili pa so jih s področja samoupravljanja, varstva pri delu in seveda strokovnega znanja. Komisija, ki je spremljala teoretični del, je ocenila, da so bili tekmovalci dobro pripravljani, da se iz leta v leto prijavlja vse več mladih kovinarjev, ki ne zaostajajo za starejšimi. Tekmovalci so testne preizkuse opravili z vso resnostjo in disciplino, zavedajoč se, da predstavljajo svojo delovno organizacijo.

Na posameznih tekmovalnih mestih je bilo opaziti, da so vsi kovinarji tekmovanje vzeli nadvse resno in se resnično želeli kar najbolj uvrstiti. Tekmovali pa so najboljši med najboljšimi,

zato jih je bilo izredno zanimivo opazovati, ko so se borili s časom, kvaliteto, ko so si prizadevali, da bi bili izdelki do milimetra natančno izdelani in zanje porabljeni čim manj materiala. Nedvomno se je izkazalo, da imajo v naših delovnih organizacijah izjemno veliko odličnih mladih strokovnjakov, ki vsak na svojem delovnem področju mojstrsko obvladajo svoje delo.

Najboljši med najboljšimi: med strugarji je bil prvi Janko Kramar iz kamniškega Titana pred Marjanom Kuzmanom iz Sempetra in Jožetom Kotnikom iz ravenske železarne. Med brusilci je bil prvi Drago Mulec iz mariborskega Tama, med rezalki Savo Raičević iz Litostroja pred sodelavcem Andrejem

Adamičem in Jožetom Balekom iz jeseniške železarne. Med orodjarji je bil prvi Stanko Vrič iz Ptuj, drugi Miro Lekan iz Kovinoplastike Lož in Francem Penečnik iz Eka. Med ključavničarji se je najbolje odrezal Anton Rus iz Nove Gorice, drugi je bil Jože Debeljak iz Rika in tretji Blaž Slapnik iz Titana. Pri strojnih kovačih je zmagal Jože Letnar iz Stola, drugi je bil Viktor Dolžan iz jeseniške železarne, tretji pa Jože Crnkovič iz Verige Lesce. Med livarji-kaluparji je bil prvi Tone Ogrin iz Litostroja, drugi Anton Šinkovec iz Žalca in tretji Ivan Stojan iz štorske železarne. Pri plamenskih varilcih je bil prvi Ciril Zupančič iz Črnuč, drugi Ciril Rupnik iz TIO Idrija in tretji

V livarni se je na tekmovanju kovinarjev Slovenije delalo in kadilo, da je bilo veselje... — Foto: D. Sedej

Vlado Geršak iz železarne Štore, medtem ko je med varilci REO zmagal Izolčan Milan Mačesič pred Vinkom Šalamonom ter Borisom Jakopičem iz jeseniške železarne. Med varilci »mag« je bil prvi Roman Jankovič iz Kovinarske pred Stanislavom Medveškom iz Trbovelj in Marjanom Černigajem iz Sempetra. Pri avtomehanikih se je najbolje odrezal Miha Puizdar iz Agrostroja pred Tolminečano Ivanom Rutarjem in Dušanom Jermolom. Pri avtomehanikih diesell je bil prvi Janez Prevodnik iz Alpetoura, drugi Andrija Brezničar iz Avtoobnove Maribor in tretji Jože Gašpire iz Alpetoura. Med TV mehaniki se je na prvo mesto uvrstil Franci Perme iz Gorenja pred sodelavcem Zdenkom Purantom, tretji je bil Miro Suhadolec iz Iskra Commerce.

D. Sedej

Upokojenke razstavljale knjižna dela

Radovljica — V Domu upokojen-
Radovljici je bila te dni na
razstava raznovrstnih izdelkov
in članic sekcije za ženska
dela pri radovljiškem društvu
upokojenec. Stevilni obiskovalci, ki
so prihajali v dom, so lahko videli
tudi različne gobelinov, pletenih,
vzornih in vezenih izdelkov z
načinjo rabo in okras z lepimi
pretežno narodnih motivov, ki
so vse manj vidimo v prodajal-
nicah in na razstavah.

Upokojenke iz Radovljice so sekci-
onastanovile šele februarja letos.
Naj so izrazile želje po strokovnih
inštrukcijskih navodilih za svoje izdel-
ke, ki naj bi dosledno ponazarjali
človeško ljudsko ornamentiko, brez
ponaredek in kiča. Kaže, da so
precej napredovale, saj razsta-
vili izdelki res sodijo v izvrzne do-
seg upodobitve. Po zapisih obisko-
valcev v knjigi vtisov sodeč so rado-
vliške upokojenke zadostile vsemu,
kar naj bi jih spodbujalo k nadalj-
njemu delu. Zato je upati, da bodo še
razstavljale.

JR

Kulturni koledar

RADOVLJICA — Vsak dan,
razen ob ponedeljkih, so odprti
naslednji muzeji: Cebelarski v
Radovljici: od 10. do 12. in od 15.
do 18. Kovaški v Kropi: od 9. do
11. in 15. do 18. Muzej talcev v
Breginjah od 9. do 19. V galeriji
Luceva hiša v Radovljici so v
petek, 27. maja, odprli razstavo
plastik akademskega kiparja
Bogdana Nemca. Muzej Toma-
žev Godca v Bohinjski Bistrici je
odprt v sredo, soboto in nede-
lno od 10. do 12. in od 15. do 18.
Muzej odpira Angela Mencin-
ter, Vodnikova 30.

KRANJ — Prešernovo gleda-
lišče v Kranju bo od 30. maja do
1. junija uprizorilo troje pred-
stav: v sredo, 1. junija, ob 17. uri
predstavo **Fidi Fadi** za osnovno
šolo Petra Kavčiča iz Škofje Lo-
ke v petek, 3. junija, ob 11.30
predstava **Audienca in Verni-**
ca za kranjsko poklicno šolo;
v soboto, 4. junija, ob 19. uri
predstava **Partizanski miting** za goste vla-
dne Bratstva in enotnosti. Zada-
nja predstava bo v osnovni šoli
Bratstva in enotnosti v Kranju.

Ruščina za Ireno ni trn

Irena Kadivec iz kranjske gimnazije je bila najboljša na le-
vjujem slovenskem tekmovanju v ruskem jeziku — Na-
brada osemindeset potovanje v Sovjetsko zvezo

Kranj — Tuji jeziki so me vedno privlačevali, rada sem se jih učila, je komaj sva se seznanili, hitela pripovedovati Irena Kadivec iz tretjega razreda kranjske gimnazije, doma iz Povelj nad Trstenikom. Niemščina in ruščina sta moja redna predmeta, fakultativno pa sem študij še angleščine.

Kljub temu dvomim, da bom po gimnaziji izbrala to smer študija. Profesorji poklic me nima, v drugih pa je samo z znanjem jezika težje najti zaposlitev. Najbrž se bom odločila za naravoslovje, za matematiko oziroma kemijo, ki me prav tako zanimata. Sicer pa je pri vsakem delu dobro, če obvladaš tuje govornice.

Irena Kadivec je slovenska prvakinja v ruščini. Tekmovanje je bilo že sredi aprila v Ljubljani. Naloga je vsebovala dva teksta za razumevanje, vprašanja iz ruske slovnice, primerna tretjemu razredu gimnazije, in spis. Med tremi možnostmi je Irena izbrala naslov Moja srečanja s knjigami.

Uspeh je samo plod učenja v šoli, je rekla. Mislila sem, da se bom za tekmovanje še dodatno pripravljala, potem pa sem zbolela in z učiteljem ni bilo nič. Predvsem se moram zahvaliti profesorici Miri Kavčič, ki je s svojim dobrim delom pripomogla, da sem že njena četrta prvakinja, ki sem si za prvo mesto prislužila potovanje v Sovjetsko zvezo. Ta nagrada je zame izredno dragocena. Pomeni mi neprimerno več kot denar, na primer, saj bi brez nje najbrž še zelo dolgo ne videla Sovjetske zveze. Potovala bom v prvi polovici julija, v osmih dneh pa bom obiskala Moskvo, Leningrad in eno od mest sosednje zvezne republike. Glavni namen nagradnega potovanja je, da poglobim znanje ruskega jezika, da se spoznam s tamkajšnjimi vrstniki in kulturnozgodovinskimi znamenitostmi. Že nekaj časa si dopuštam z učenko iz Sovjetske zveze. Upam, da se bova srečali.

Slovesne podelitve nagrad z republiškega tekmovanja, ki je bila 18. maja, se Irena Kadivec spominja kot enega najlepših dogodkov v njenem življenju. Program v vseh jezikih je bil izredno pester in zanimiv, zame pa je bila posebna čast, ko mi je čestital sovjetski vicekon- sul v Zagrebu.

H. Jelovčan

Jezikovno razsodišče (100) Velika začetnica pri imenovanjih besedil

»Pri opravljanju svojih del in nalog se pri pisanju zapisnikov in tu-
di drugih dokumentov srečujem z naslovi raznih aktov, npr. pravilni-
kov, zakonov, samoupravnih sporazumov ... Pri tem sem že večkrat
prišla v dilemo, ali se npr. Pravilnik o varstvu pri delu ali npr. Zakon o
vodah piše z veliko ali malo začetnico. Sama imam tak naziv za naslov
in ga pišem z veliko, vendar pa me opozarjajo, da to ni pravilno. Preli-
stala sem že veliko uradnih dokumentov, da bi se prepričala o pravil-
nosti ene ali druge rabe, vendar je uporaba od akta do akta različna.
— Upam, da mi boste z odgovorom pomagali odpravljati napake. Za
odgovor se vam najlepše zahvaljujem.«

Tako E.K. iz Jamnika pri Kropi. Prav radi ji odgovorjamo:
Slovenski pravopis 1962 ima med stvarnimi lastnimi imeni točko,
v kateri načeloma rešuje to vprašanje. Tam (str. 38, paragraf 42) bere-
mo: »Z veliko začetnico se pišejo tale stvarna imena: a) naslovi listov,
knjig, zbornikov, literarnih izdelkov, skladb, kipov in slik; za ponazo-
ritev tega, kar nas tu zanima, pa so navedeni: Slovenski biografski lek-
sikon; Sosedov sin, Požganica, Samogovori, Duma. Prva navedena
enota je zbornik, drugo pa so »literarni izdelki«, znana slovenska po-
vest, roman, pesniška zbirka in naslov pesmi iz zbirke. Omahovanje v
pisavi »naslovov pravilnikov, zakonov, samoupravnih sporazumov ...«
prihaja od tod, ker pravopis 1962 izrecno omenja le »literarne« izdelke
in jih s primeri zamejuje na leposlovna dela. Morda je to storil zato,
ker je menil, da bi bili naslovi leposlovnih besedil kaj več kot naslovi
besedil drugih panog, npr. strokovnih, publicističnih, pa tudi praktično
sporazumevalnih. V tem pa se moti, saj gre tudi pri strokovnih besedi-
lih (npr. v revijah) ali pri publicističnih (npr. v časopisih) za individual-
na besedila, s tem pa za lastnoimenskost njihovih naslovov; in vsi se
tudi v resnici pišejo z veliko začetnico.

Imate torej prav, ko menite, da je naslove besedil, ki jih omenjate,
treba pisati z veliko začetnico. Neenotnost, ki jo opazate v pisavi teh
imen celo v uradnih dokumentih, izhaja iz posebne lastnosti tistih
stvarnih lastnih imen, ki v bistvu tudi pomenijo to, kar povedo besede
njihovega naslova. V vseh takih primerih gre potem ali za ime doku-
menta ali za njegovo vrstno oznako, ki v danih okoliščinah že sama
enoumno kaže na tisto, kar imamo v mislih: in v skladu s tem pišemo
prvič z veliko, drugič z malo začetnico. Pisec besedila torej sam odloča
o veliki ali mali začetnici, pač glede na to, kar ima v mislih.

V novem slovenskem pravopisu bo torej treba dopolniti besedilo o
pisavi stvarnih lastnih imen tako, da bo zajelo vse vrste besedil, tudi
uradna, o katerih je govor tukaj. Že stari pravopis je za primere,
ko bi zaradi pisave z malo začetnico prihajalo do nesporazumov,
dopuščal pisavo z veliko; mi bi jo v takih primerih seveda naravnost
svetovali.

Dolik v adaptiranih razstaviščnih prostorih

Jesenice — Na Jesenicah so ta te-
den pripravili razstavo likovnih del
kovinarjev, članov DOLIK, ki so jo
odprli že v novih prostorih. V nekda-
nji knjigarni Državne založbe Slove-
nije, hiši Janeza Koželja iz leta 1905,
so namreč uredili razstavne proste-
re, kjer bodo poslej vse Dolikove raz-
stave.

V slabem mesecu dni so člani liko-
vne skupine sami preuredili stare
prostore, ki so za zdaj za silo adapti-

rani, veliko dela za ustreznejši videz
in pogoje razstavljanja pa bo še po-
trebno.

Razstavnici DOLIK je na Je-
senicah nedvomno velikega pomena,
saj so likovni delavci končno po 37
letih gostovanja v delavskem domu
pri Jeleni samostojni. Sedanje raz-
stavišče, ki je v samem središču Je-
senic, bo pritegnilo tudi več obisko-
valcev.

Razstavnici DOLIK bo nudil
na ogled vse vrste likovnih stvaritev:
fotografije, grafike, slikarije vseh
vrst in tehnik, ročna dela, tapiserije,
na ogled bodo lahko tudi plastike, ra-
zlični eksponati tehničnih inovacij
(kot je bilo tokrat). V salonu bodo po-
leg domačinov lahko razstavljali tu-
di gostje iz vse domovine, vrata pa
so odprta akademskim slikarjem in
tudi amaterjem.

Tomaž Iskra

Stane Oblak razstavlja v Donitu

Medvode — Od 30. maja do 3. juni-
ja bo v sejni dvorani delovne organi-
zacije Donit v Medvodah razstavljal
likovnik Stane Oblak. Likovnik je po
izobrazbi gradbeni tehnik, ki se je li-
kovno izpopolnjeval na večerni šoli
Akademije za likovno umetnost v
Ljubljani. Pri njegovih slikah s kra-
jinsko motiviko opazimo neke vrste
zadržanost, ki je brez dvoma posledica
njegove tehniške vzgoje. Ta mu
narekuje natančno prepisovanje v
naravi danega motiva, krajine tak-
sne kakršno jo vidi pred seboj in
manj pozornosti daje prilaganju in
komponiranju z odzamenjem odve-
dnih elementov.

Vendar zadnje čase posveča veliko
pozornost tudi takim problemom,
tako da njegove slike postajajo od
slike do slike zanimivejše in kvali-
tetnejše. Opozoriti velja zlasti na ne-
katere detaje na tistih krajčinah,
kjer se je talentirano in z izpričeva-
njem dobršnje mere znanja lotil ob-
delave vode, ki posebno mirno stoji-
ča nad jezerom kaže na resno snujo-
čega ustvarjalca.

Vdova Rošlinka na Koroškem

Jesenice — V soboto, 18. maja je
dramska skupina DPD Svobode
France Mencinger Javornik-Koro-
ška Bela gostovala v Škofičah v dolini
Roža na Koroškem. Člani dram-
ske skupine so pripravili uspešno
uprizoritev veseligrice Vdova Rošlin-
ka v režiji Janeza Kežarja. Predsta-
va je lepo uspela, nastopili so pred
navdušeno polno dvorano. Ob tej prilož-
nosti so se pogovarjali s predstavi-
nikom slovenske prosvetne zveze iz

Rudi Zevnik:

Kulturno snovanje približati delavcu

Kulturno društvo v kranjski tovarni Sava sodi med najbolj dejavne in kulturno dognane — Poleg »elitnih« zvrsti kot sta folklor in pevski oktet bi radi razvili tudi množično kulturno dejavnost med delavci — O teh prizadevanjih poklicni organizator kulturnega življenja v Savi Rudi Zevnik

Kranj — Rudi Zevnik, ki je več let opravljal tajniška dela pri Kulturnem društvu Save, je zdaj že eno leto poklicni organizator kulturnega dogajanja v tovarni, eden od »dvanajstih apostolov«, kolikor jih v slovenskem kulturnem prostoru oblikuje tovrstno zavest in dejavnost med delavci v tovarnah. Enoletne izkušnje kajpak še niso veliko, vsaj v primerjavi z novomeško Krko ali Ravnami, kjer so si uspeli dograditi domala celovit kulturni sistem med delavci. Leto pa je zadoščalo, da so si v Savi razjasnili smisel kulture v delovni organizaciji in zanjo našli ustrezno organizacijsko obliko.

Savska folklorja z instrumentalisti ter njihov pevski nonet sicer ne potrebuje nobenega spodbujevalca, saj sta se zadnja leta že močno uveljavila v kulturnem prostoru in prerasla tovarniško ograjo. Postala sta domala »elitni« obliki kulturnega snovanja v tovarni. Tudi likovna sekcija, ki jo kanijo v prihodnje razvijati, saj imajo precejšnje število mladih likovnikov s sodobnim zamahom čopiča, in foto filmska sekcija, ki je žal obmolknila, sta del kulturnega sistema v tovarni. Še vedno pa si niso niso zajeti vsi, ki bi se radi tako ali drugače prebujali in kulturno snovali. Na različnih proslavah, prireditvah, likovnih razstavah, sicer večini približajo domači kulturni utrip, pa vendar je to še pre malo.

»Tudi možnosti, da bi proizvodnemu delavcu približali kulturno dejavnost, so pri nas majhne,« pravi Rudi Zevnik. »Kako naj pridemo z razstavo k njemu med stroje, kjer vladata hrup in umazanija, kako naj mu po zvočniku predvajamo glasbo ali moderno poezijo, ko pa ju ne sliši. Tako razstave prirejamo v sejni sobi, kjer je delavci iz proizvodnje ne obiskujejo.«

Njega dni smo imeli sekcijo za splošno kulturno dejavnost, ki je skrbela tudi za kulturno prebujanje delavcev v proizvodnji. Ta je bila pobudnik knjižnih sejmov, prodaj, gledaliških abonmajev, likovnih razstav, srečanj literatov ... Sekcijo smo razpustili in namesto nje zadržali poverjenike za kulturo pri osnovnih sindikalnih organizacijah.

Množična kulturna dejavnost je v Savi kljub vsemu kar živa, vendar ustaljena: knjižni sejmi, gledališki abonmaji, proslave in prireditve, kjer ponujajo delavcem vse zmesi kulture. Vendar delavci še vedno želijo, naj se jim kultura bolj približa. Očitno pogrešajo več živahnosti v svojem dopoldanskem kulturnem okolju. Temu se morajo v tovarnah žal vse bolj odpovedovati. Po eni plati zato, ker so večje zahteve proizvodnje, po drugi pa tudi zato, ker ni ustreznih pogojev za kulturo v dopoldanskem času (razstavišč na primer). Delavci pa nemara čutijo tudi šibko vez med kulturnim društvom, ki se ukvarja z »višji-
mi« zvrstmi kulture, in sindikatom, ki je pobudnik kulture med delavci. Pri sindikatu so včasih imeli kulturno komisijo, ki je poskrbela, da so delavci lahko uživali sadove kulturnega snovanja, ko pa so ustanovili društvo, je šel razvoj vsaksebi.

»Spet bomo pri sindikatu skušali osnovati komisijo, ki bo utrdila zrahljano vez,« pravi Rudi Zevnik. »Morda nam bo pomagala do delavcev, ki nam bodo o sedanjih prizadevanjih na področju kulture povedali svoje želje in pričakovanja. Tako bomo tudi množično kulturno dejavnost lahko ukrojili po njihovih merah. Če bo kajpak denar dopuščal. Letos imamo za našo dejavnost na voljo 400.000 dinarjev, tretjino tega smo črpali iz sklada skupne porabe. Upamo, da nam bo s temi sredstvi uspelo, čeprav šele orjemo ledino.«

D. Z. Žlebir

Pevski večer v Kropi

Pevska tradicija ne bo ugasnila

Minulo soboto je KUD Stane Žagar iz Kroke priredil celovečerni koncert — Prepevala sta otroški enoglasni in* moški komorni zbor — Kakovosten izbor domače in tuje zborovske literature

Kropa — Prek 30 mladih pevcev je pod vodstvom Branka Piriha in ob klavirski spremljavi Egija Gašperšiča zapelo devet otroških, umetnih in ljudskih pesmi. Pouk glasbe se zadnja leta v osnovnih šolah krči, mladina pa pasivno spremlja in podoživlja glasbeno umetnost. Ob ploščah in kasetah so le poslušalci, katerih vne-
ma za aktivno udejstvovanje vse bolj krni. Zato je društvo jeseni zbralo glasbeni podmladek, da bogata pevka tradicija v Kropi ne bi zamrla. Za mladimi je nastopil moški komorni zbor pod vodstvom Egija Gašperšiča, ki je pripravil že 22. koncert.

Koncertnemu sporedu bi lahko rekli hiter sprehod po svetovni umetni

in ljudski zborovski zakladnici. Začeli so z lirskimi podobami iz narave znanih treh skladateljev Mozarta, Schuberta in Beethovena. Sledilo je pet pesmi tega stoletja: Janačakova O lasko, Gallijeva Montanare, Adamičeva Serenada, Vodopivčeva Bolečina in edina balada Foersterjev Spak. Drugi del je bil raznovrstnejši, motivno in ritmično raznovrstnejše. Od srbske Tamo daleko, mimo dalmatinske, škotske Na davne srečne dni, črnske duhovne, slovaške, slovenskih Kaj mi poje črni kos in Kaj b' jaz tebi dav do ameriške Suzane. Koncert je bil kompozicijska novost, v kateri so prevladovala tuje pesmi, večkrat zapete v izvirnem jeziku, po drugi plati pa tudi odraz trenutnega dela zbora. Nekaj pesmi je bilo vzetih tudi iz starega repertoarja.

Zbor je postregel s tremi solističnimi vložki, med katerimi je bil nov tisti iz črnske duhovne pesmi. Lepo je zazvenela tenorska Kaj b' jaz tebi dav, ki jo je pred desetletji v Slovenskem oktetu prepeval Kropar Gašper Dermota. Tretja je bila bariton-
ska iz španske serenade.

Koncert je bil dobro obiskan in večer je izpolnil namen: pozivil je glasbeno prizadevanja v Kropi, poiskal novih prijemov, da bi kljuboval času, ki petju ni vedno najbolj v prid.

E. Žagar

Stane Mihelič

Turistični podmladki na Gorenjskem

Ne le »smetarski krožki«

Preddvor — Na Gorenjskem so turistični podmladki na 15 osnovnih solah — v Kranju, Škofji Loki, Gorenji vasi, Lescah, Preddvoru, Mojstrani, na Koroški Beli in na Bledu — ter pri Turističnem društvu Naklo. Nerazumljivo je, da mladi turistični delavci niso organizirani v izrazito turističnih krajih — v Kranjski gori, v Bohinjski dolini ter na področju tržiške občine. Edino preddvorsko turistično društvo ima mladinski odsek, ki nadaljuje vzgojno delo podmladka; v ostalih gorenjskih krajih mladi nimajo teh možnosti. Do največjih protislovij prihaja v krajih, kjer imajo delovno podmladki, kjer in onemoglo (le na papirju) turistično društvo. V takšnih razmerah se turistična vzgoja po končani osemletki konča, namesto da bi društvo izkoristilo znanje »podmladkarjev«, njihove izkušnje, voljo do dela. Med društvom in podmladkom bi se morale v skupnih akcijah splesti trdne vezi; zdaj pa se še vedno dogaja, da društvo ne ve, kaj počne podmladek na šoli.

So turistični podmladki res samo »smetarski krožki«, kot jih ponekod napol v šali napol zares imenujejo. Nobenega dvoma ni: mladi dejansko počistijo veliko zelenic, potokov, poti, travnikov in gozdov. Toda bilo bi družbeno nesmiselno in tudi krivično do otrok, da bi jih imeli le za komunalce, redarje, smetarje, čistilce... Naloga mentorjev je z različno dejavnostjo

(ne le z očiščevalnimi akcijami) vzbuditi v mladih zanimanje za turizem, za turistične in gostinske poklice (ki se jih Slovenci tako otepamo), za bogatenje turistične ponudbe, jim privzgojiti smisel za lepo in urejeno okolje, za pristen odnos do gostov... Zdi se, da ima gorenjski turizem prav v tem še veliko neizkoriščenih možnosti. Vrzeli bi sčasoma zapolnili, če bi že sedaj pričeli s še bolj načrtno vzgojo mladih na osnovni šoli.

Zavod za šolstvo — enota Kranj in Gorenjska turistična zveza resno razmišljata o uvedbi neobveznega predmeta »turizem« na osnovnih šolah, za »turizem« v turistično razvitih krajih. Učni program je že sestavljen, kadri zagotavljeni, le o denarju za izvedbo pouka se bo treba še dogovoriti. V 60 urah naj bi se učenci seznanili s pomembnostjo turizma za Slovenijo in v Jugoslavijo, z naravnimi in družbenimi možnostmi za razvoj turizma v domačem kraju in v širšem okolju, z deli turistične ponudbe, oblikami turizma, z osnovami kulturne strežbe, z domačo obrtjo, glasbo in plesom, z varovanjem narave ter ohranjanjem kulturnozgodovinske dediščine, s praktičnim delom v gostinstvu in turizmu...

Poskusiti velja in kajpak ob tem upati, da bomo čez leta ali desetletja z več hvale govorili o našem turizmu.

C. Zaplotnik

Kaktus za izložbo — Naj si bo kranjsko Hortikulturno društvo še tako aktivno, v mestu vsaj po njihovem izložbenem oknu ni slutiti njihove prevelike vneme. Saj končno ni nič narobe, če je mimoidočim na obeh le šopek suhih rož, res pa je, da bi pričakovali pod tem napisom vse kaj bolj izvirnega in dejavnosti društva primernega, če ne že vzornega. Izložba sicer ni zanemarljiva, ker pa so ravno hortikultura, za to skromnost zaslužijo vsaj majhen bodeči kaktus. — D. Sedej — Foto: F. Perdan

Franciška Pivk:

Le ščurkov je bilo dovolj

Čeprav je že dopolnila 77 let, je Franciška Pivk iz Rovt nad Žirmi še vedno prva v domači kuhinji. Hčerka, njen mož in vnukinja, s katerimi živijo skupaj na kmetiji, se še vedno pohvalijo, da mama kuhajo najbolje daleč naokoli in, da bi brez nje težko zmogli vse delo v hlevu, na vrtu in polju.

Tudi ona je zadovoljna. Dobro se živi danes, vse se lahko proda in tudi kmetu, če je priden, ni hudega, pravi. Hudo je bilo včasih, ko se ni nič prodalo, ne mleko, ne živina. Večkrat je moral kmet ponujati kravo, da se je mesar usmilil in jo vzel. Danes pa imajo vsi denar. Celo ona, pravi, ima sedaj svoj denar. Svojo kmečko pokojnino, ki je povsem njena in jo lahko porabi kakorkoli hoče. In prav nič ji ne manjka.

Prej pa je morala vse življenje varčevati. Leta 1928 sta z možem, ki sta bila oba kmečka in sta oba sicer dobila doto iz domače kmetije, kupila kmetijo v Rovtahu, vendar sta hkrati z njo prevzela tudi 45.000 dinarjev dolga, kar je tedaj veljalo 45 krav. To je bila za kmetijo s 7 ha zemlje in nekaj ha gozda izredno velika obremenitev.

»Ko sva prišla, ni bilo nič, kar bi lahko prijala v roke. Ni bilo orodja, ni bilo živine, še hiša je bila povsem prazna. Le nad ognjiščem v kuhinji je visel zidni prt, ki je bil čudno nabrekli. Ko sem ga vzela stran, je bilo pod njim za cel pehar

Čistejše okolje tudi v Žireh

Tudi v žirovski krajevni skupnosti si prizadevajo, da bi kar najlepše uredili svoje okolje. Pri tem je treba priznati, da so dosegli pomembne uspehe, saj so na tekmovalnih za najlepše urejeni kraj dobili nekaj izredno visokih uvrstitev in bili enkrat celo prvi na Gorenjskem in drugi v Sloveniji. Vendar pa le videz ulic in hiš, ki so poleti resnično vse, kot en sam lep vrt, ne zadostuje. Še vedno ni v celoti urejena kanalizacija, videz pa kviri tudi staro smetišče na Jezerih.

Gradnja kanalizacije, ki je bila ena največjih tovrstnih investicij v občini in pri kateri so se domačini izredno izkazali z delom in so razen tega prispevali tudi veliko denarja, je zadnja leta potekala po programu, predvsem na področju med Račevo in Rakulkom. Tu bo potrebno zgraditi le še nekaj priključkov. Sedaj pa je delo nekako zastalo in to predvsem zaradi pomanjkanja finančnih sredstev. Tudi v prihodnje ne morejo računati, da bi se dela nadaljevala z enako hitrostjo kot pred leti.

Še bolj pereče je vprašanje starega smetišča in okolice. Smetišče je že takorekoč sredi novega naselja. Z njegovo ureditvijo bi tudi očistili potok Jezernico. Najlaže bi to uredili tako, da bi naredili drenažo okoli smetišča in bi tako zajeli odpadne vode in bi bila tako Jezernica spet čista.

Hkrati pa bo treba rešiti še en problem. Na smetišču se razen smeti nabirajo tudi razni večji odpadki

kot je pločevina, odpadne avtomobilske gume, papir, steklo in podobni materiali, ki so sicer še uporabni, vendar pa kvarijo videz okolja. Dogovorili so se že, da bi v starem kamnolomu v Osojnici uredili prostor za odlaganje in sprejemanje sekundarnih surovin, dogovarjajo pa se že z Dinomom, da bi jih odkupoval in sprotno odvažal.

Veliko tega materiala leži tudi v vseh grapah, ki jih je okoli Žirov vse polno. V okviru krajevne skupnosti so že začeli s čistilno akcijo in računajo na razumevanje krajanov in na njihovo pomoč, da bi te odpadke spravili k cestam, od koder jih bodo lahko odpeljali v Osojnico. Veliko vlogo pri očiščevalni akciji imajo vaški odbori. Kjer so bolj delovni, tam najbrž ne bo problem organizirati počistilne in drugih krajanov, da bodo počistili obrežja potokov in okolice poti.

Ob tem velja poudariti, da je načrt za sanacijo starega smetišča na Jezerih že izdelan. Predvidena je omejitvev, predvidena pa je tudi ograja, tako da dostop na nekdanje smetišče ne bi bil več mogoč. L. Bogataj

Mladinski delovni tabor Trebče '83 Prijeten dopust ob delu

Kranj — Mladinskemu delovnemu taboru Trebče '83 bi lahko rekli tudi mladinska delovna akcija, če se ne bi v več pogledih razlikoval od ustaljenih oblik mladinskega prostovoljnega dela. Na mladinskem delovnem taboru Trebče '83, ki bo trajal od 17. julija do 6. avgusta, in bo imel sedež v brigadirskem domu v Bistrici ob Sotli, bodo namreč lahko sodelovali posamezniki, družine, skupine prijateljev, člani društev ali mladinske organizacije, ne glede na to, koliko so stari. Tudi čas, ki ga bodo prebili na taboru, je krajši kot na delovnih akcijah, ki trajajo tri ali štiri tedne; na njem bodo lahko udeleženci teden, dva ali tri, kakor se bodo počutili.

Z urejanjem Spominskega parka Trebče in napeljevanjem kanalizacije bodo pomagali k razvoju manj razvitih krajev. Delali bodo po šest ur na dan, urnik dela in aktivnosti v prostem času pa bodo oblikovali sami. Namesto v brigade bodo organizirani v delovne skupine za opravljanje posameznih del. V prostem času bodo lahko izbirali med različnimi zabavno rekreativnimi in vzgojnoizobraževalnimi aktivnostmi.

Prireditelji tabora bodo udeležencem omogočili brezplačno bivanje, hrano, zdravstveno zaščito, strokovno pripravljene delovne programe in programe za prosti čas, športno opremo in spominske nagrade. Privlačnosti, ki govorijo v prid prijetnemu dopustu ob delu, je torej precej. Treba se je le odločiti in izpolniti prijavnico. Prijave za mladinski delovni tabor Trebče '83 sprejemajo v občinskih konferencah ZSMS, v mladinski turistični poslovalnici v Kranju, Tavčarjeva 5, na Gorenjskem pa še v Bohinjski Bistrici, Triglavska 45. H. J.

VAŠA PISMA

SKOZI ENO UHO NOTER, SKOZI DRUGO PA VEN

Tu pregovor najraje uporabljamo, ko gre za poslušnost oziroma neposlušnost otrok. Priznajmo, da se niti ne vznemirjamo preveč, saj ima ta stavek prej šaliv in hudomušen kot resen prizvok.

Nekoliko trpkejši pa postane, če ga povemo v zvezi z odraslimi. Kaj kmalu postane sinonim za rek: psi lajajo, karavana gre dalje. Uporabiti ga želimo le za en primer, ki ga je mogoče najti v Kranju, povsod tam, kjer ima svoje prostore Ljubljanska banka, kjer nas uče, vsaj tako razumemo najrazličnejše reklame, kako kar najboljše poslovati z denarjem, varčevati, kako gospodariti s čeki itd.

Za kaj gre?

S 27. marcem smo po vsej Sloveniji premaknili urne kazalce za eno uro naprej ter skladno s priporočili skupščine SRS tudi premaknili delovni čas. Prav povsod se po teh priporočilih niso ravnali, a večina ljudi v materialni proizvodnji začanja z delom ob sedmih zjutraj. Priporočilo je sedemdelno veljalo tudi za družbene in storitvene dejavnosti, mednje pa sodi tudi Ljubljanska banka. Pričetek dela naj bi premaknili proti osmi uri, skladno s tem pa ostali delovni čas v nekoliko kasnejše večerne ure. V Kranju so se v večini storitvenih dejavnosti tega priporočila držali. Na številnih vhodnih vratih beremo, da delajo od 8. do 20. ure. Verjamemo, da delavci v teh dejavnostih priporočil niso bili posebno veseli, saj imajo marsikaj še postoriti doma, ko se vrnejo proti deveti uri domov. Pa vendar. Če so storitvene dejavnosti zaradi občanov, če naj občan čim več svojih obveznosti in nalog opravi v prostem času in ne med delovnikom, potem je takšna poteza pohvalna. Za Ljubljansko banko pa ni sprejemljiva. Kaj bi priporočila in delovni čas ostalih občanov. Če želi kdo v banko, naj pride takrat, ko je odprta; med 7. uro zjutraj in 18. uro popoldne. Naj vsak pohiti, kakor ve in zna, tujec, ki pa bi se znašel v kraju kasneje, pa naj poskusi srečo v naslednjem kraju.

Morda bodo zadnjemu pozivu predsednika izvršnega sveta SRS, predsednika republiške konference SZDL, predsednika Gospodarske zbornice Slovenije in predsednika Zveze sindikatov Slovenije v kranjski banki le pristuhnilli...

Meta Demšar, Kranj

ZBEGANI VOZNIKI

Ko so na Laborah zgradili novo cesto od Iskre prek Delavskega mostu proti Čirčam, so staro Zasavsko cesto, ki je vodila mimo gostilne Draksler naprej v Kranj, presekali tako, da je postala slepa cesta od hiše številka 2 do stopnišča pred novo cesto. Vendar to ni ustrezno označeno. Avtomobilisti od drugod, ki pripeljejo po stari Ljubljanski cesti skozi Mavčiče, se znajdejo pred tablo »prepovedano za vsa motorna vozila«, ki pa stoji šele v Drolčevem naselju pred hišo številka 8. Tu se začne zbeganost voznikov. Eni sklepajo, da je mogoče zaviti desno mimo hiš v Drolčevem naselju številka 8, 9, 2 in 3 ter tako priti do nove ceste, drugi pa skušajo najti izhod prek stopnišča. Oboji se nejevoljni vračajo proti Rekarju ali celo do trgovine. Takšen položaj je že dve leti, pa še nismo ničesar uredili ali označili, da vozniki ne bi tavali po Zasavski vesti oziroma Drolčevem naselju. Mogoče bo to opozorilo kaj pripomoglo k rešitvi problema.

KP

MLEKO ROMA V KANGLICE IN ČEZ PRAG

Pod tem naslovom je Glas v začetku meseca prikazal ta pojav kot negativen in škodljiv ter nesprijemljiv za našo kmetijsko politiko. Jaz in z menoj še mnogi menimo drugače. Naše mnenje želim na kratko pojasniti.

Kmečko mleko, ki gre v kanglec in čez prag, pač ne roma v kanalizacijo ali na smetišče, temveč služi potrošnikom prav tako kot tisto, ki roma prek nekaj posrednikov in se potem »dopolnjen« z maksimalno dovoljeno in določeno maščobo, s stroški posredništva, obdelave in prometnega davka po enem ali več dneh vrača v kraj proizvodnje v polivinilastih vrečkah. Večkrat je bilo že kritizirano dejstvo, da k vsakemu proizvodu preveč strani pristavi svoj lonček in tudi tu je vzrok visokih cen, ki jih nosi potrošnik. Ni pravilno reči kmetu, ki neposredno oskrbuje z mlekom nekaj potrošnikov, da nima pravice do pašnikov, v katere je vložen tudi kmetijski dinar, ki ga združuje združeno delo. To še posebej velja za kraje brez žbiralnica, kar je v članku v Glasu tudi ugotovljeno. Naj nam bo raje vsem osnovno vprašanje, kako najprej zagotoviti čim več raznovrstne hrane. Kako pa to dostavljati potrošnikom, pa je vsaj za kraj, kjer se določeno blago proizvaja, drugotnega pomena.

J. Kunšič, Zasip

♦♦♦♦♦
NAROČNIKI BEREJO GLAS CENEJE IN SO-DELUJEJO V NAŠIH NAGRADNIH IGRAH IN ŽREBANJIH
 ♦♦♦♦♦

Nevarni most — Stari leseni most nad železniško progo, ki so ga še pred drugo svetovno vojno zgradili krajanje Okroglega, je domala že povsem zgrizel zob časa. Ze pred več leti so ga sicer zaprti za promet, ker ne bi zdržal motornega prometa, ostal pa je odprt za pešce. V zadnjem času pa je trohnoba tako načela deske, podrla se je varovalna ograja, da je tudi peš hoja več kot nevarna, še posebej za slepe in slabo vidne, ki letujejo na Okroglegu in pogosto hodijo čez ta most, ki vodi proti Exotermu in na Polico. Krajevna skupnost Naklo vsa ta leta di proti Exotermu in na Polico. Krajevna skupnost Naklo vsa ta leta ni imela denarja ne za popravilo ne za nov most, zato bi kazalo vsaj to, kar je od mostu ostalo, varovati in onemogočiti promet tudi za pešce. — L. M. Foto: Perdan

Gorenjska nočna kronika

STREL Z JASNEGA

M. M. je zadnjič na kranjski avtocesti postajal čakala na avto za Škofjo Loko, ko jo je nadomoma v vrat zadel izstrelak iz zračne puške. Na dekletu sta iz streljane bloka streljala dva mladoletnika. Pred zakonom bo za njuno dejanje odgovarjali starši, zato fantoma nemara ne bodo kratili vzgojne kazni.

PLANJANI RAZGRAJALI NA MOTOKROSU

Na nedavnem motokrosu v Kranjski dolini je nekaj gledalcev v planjski vniemi pregloboko poledelo v kozarec. Potem so se odločili, da se jim postavlja po vseh pravilih, izživali mišični in se jim postavljali po vseh pravilih. Vse, ki so se pregrešili, so jim javni red in mir ter uniformirane osebe, so tistega dne brez milosti zaprli.

MEMIR V POMLADNI NOČI

Ura je bila že čez ponoč, ob enem bazenu v Kranju pa je še nekaj norela skupina mladih. Šest fantov in dve dekleti so morali odpeljati mišični, da nejevoljni nadzorniki ob bazenu niso bili ob tvojih pravičnega in utrujenega.

MESEČEK PRETEP

Dva srborita Jeseničana sta se pred blejsko lekarno ločila od domačina. Iz pretepa jo je odnesel, čeprav je bil v pretepu. Se pravi čas so namreč razredovali možje postavbe. Kljub temu je moral v bolnišnico.

TRDJKALILA NOČNI

Kaže da je šlo na Bledu znova za ljubezenski trikotnik. Mož, žena in hišni prijatelj so namreč v noči kalili nočni mir. Moška se je tudi strela. Če ne bi bilo odločnega očesa pravice, bi bil odšel od nji ob življenje. V ljubljanski melanholiji si je namreč razredal žile na zapetju.

NAŠČUVAL PSA

Vratar v tržiščem Tokosu je našel iz tovarne prepoditi dečaka, ki je pijančeval v nočni noči. Kar trikrat je zaradi pijanosti klical mišičnike, ki so bili preveč popustljivi. Pijanec je namreč na vratarja naščuval psa. Dvakrat so možaka poslali v noč, naj se iztrezni, v tretje pa v noč, naj se iztrezni. Psa je možaka žena čez čas odpeljala, za možaka pa dejala, naj se le kar odloči.

PET NA ENEGA

Kdove kaj je peterica moških v Jesenicah zamerila prodajalca, na eni od bencinskih črpalk, da se je neko noč družno spravila v noč. Mimoidoči, ki je s ceste opazil pretep, si ob očitni premoči ni pomislil, da bi upal priti črpalkarju na pomoč. Raje je pripeljal mišičnike.

Smrt pobira pešce

Med prometnimi žrtvami je na slovenskih cestah kar tretjina pešcev — Največ nezgod je zaradi nepredvidnosti pešcev, predvsem zaradi nenadnega prečkanja ceste — Do 20. februarja 1984 morajo vsi prehodi za pešce imeti utripajoč svetlobni znak

V Sloveniji izgubi na cestah življenje vsako leto povprečno 185 pešcev, 1880 pa je poškodovanih. Statistika zadnjih let kaže, da postajajo pešci v prometu vse bolj izpostavljena kategorija. V obdobju 1973 do 1982 pa je bilo med mrtvimi na slovenskih cestah kar tretjina pešcev. Smrtna kosa pa je enako ostra tudi na gorenjskih cestah, saj je bilo v prvih treh mesecih med prometnimi žrtvami največ pešcev.

Zato ni čudno, da se je na podlagi takšnih podatkov Republiški svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu odločil, da se konec maja po vsej Sloveniji prične prometno vzgojna akcija Pešec v prometu, ki se vključuje v vse jugoslovansko prometno preventivno akcijo za varovanje pešcev in kolesarjev v prometu.

Na prvem mestu vzrokov za prometne nezgode, v katerih so udeleženi pešci, je še vedno nepredvidnost. Skoraj 70 odstotkov nezgod se pripeti zaradi nenadnega prečkanja ceste. Takšno ravnanje je sicer značilno za vse pešce ne glede na starost, izstopajo pa seveda otroci in pa starejši ljudje. Starejši seveda večinoma poznajo prometna pravila, vendar pa jim zmanjšane čutne in gibalne možnosti preprečujejo, da bi to znanje učinkovito uporabljali. Otroci pa še nimajo potrebnega prometnega znanja, do desetega leta tudi niso dovolj zreli, da bi ga lahko povsem osvojili. Slabo presojujejo razdalje, ne razumejo prometnih predpisov, ne prepoznajo prometnih znakov. Otroci pa so seveda mnogo bolj aktivni, živahni, zato lahko tudi mimogrede skočijo z varnejših površin, kot so pločniki, igrišča, na cesto in nevarnost je tu.

Zato se nevarnost pojavi vedno, kadar se na cestišču znajdeto motorno vozilo in pešec. Zakon o prometni varnosti v svojih določilih sicer določa, kako se ravnajo vozniki in kako pešci, napake pa se seveda kažejo v nezgodah. Za varno hojo pa ni dovolj, če pešec hodi kot to določajo prometna pravila, pač pa je varnost odvisna — posebno ponoči, tudi od svetle obleke in odsevni teles, kar se posebno v zadnjem času priporoča. Lani je v Sloveniji prejelo »kresničko« že okoli 200.000 šolskih otrok, vendar pa to odsevno telo varuje otroke in odrasle seveda le, če ga v mraku in ponoči tudi nosimo ob boku in ne okoli vratu.

Pešci pa se tudi vse preveč zanašajo na varnost prehodov za pešce. Nenaden prihod na označen prehod je prav tako nevaren kot pa prečkanje ceste izven prehoda. Nekateri pešci pa si na prehodih dovolijo tudi postavljanje, sprehajanje, kar vse se seveda suče na robu nezgode. Na drugi strani pa spet vozniki premalo upoštevajo, da je treba v bližini prehodov za

pešce zmanjšati hitrost, da bi po potrebi lahko ustavili in odstopili prednost pešču. Večina naših prehodov je vsaj dobre pol leta zelo slabo obarvana z belo barvo, zato so učinkovitejši le svetlobni znaki, ki voznika opozarjajo, da se bliža prehod za pešce. Do 20. februarja prihodnjega leta bodo morali biti po zakonu o varnosti cestnega prometa označeni vsi prehodi za pešce. Tak osvetljen znak z utripajočo lučjo — pešec na prehodu se je doslej izkazal kot najbolj učinkovit, jasno pa je, da ga prav na vseh dosegljivih prehodih za pešce ne bo mogoče postaviti. Sicer pa so dosegljivi prehodi narisani tudi tam, kjer jih niti ne bi bilo treba. Prehod za pešce mora biti namreč označen na cesti, kjer je gostota vozil 300 do štiristo na uro oziroma pred vrtni, šolami, bolnišnicami.

Previdnost nikdar odveč — Zgodilo se je v četrtek zjutraj v Škofji Loki. Zahvaljujoč naključju se je vse srečno izteklo. Voznik je bil le preplašen, na avtomobilu pa je bilo nekaj prask. — A. Z.

Vse več mladih na krivih poteh

Mladoletno prestopništvo zaskrbljuje narašča tudi v Škofji Loki — Vse več mladoletnih storilcev kaznivih dejanj, ki so jih obravnavali sodnik za prekrške, milica, javno tožilstvo in kranjsko temeljno sodišče — Preventiva delo staršev, šole in mladinske organizacije

Škofja Loka — Le sodnik za prekrške v Škofji Loki je lani obravnaval 148 mladoletnih storilcev, medtem ko jih je leto poprej 29 manj. Večinoma so bili mladoletniki v postopku zaradi kršitve predpisov o varnosti cestnega prometa, veliko jih je tudi kršilo javni red in mir. Le-ti pa niso najbolj problematični. Mnogo bolj kot mladi objestneži in tisti, ki se brez voznškega izpita vozijo na motornih kolesih, ki jih sodnik za prekrške obravnava preventivno, jih v Škofji Loki skrbe mladoletni storilci hujših kaznivih dejanj. Na postaji milice so jih lani obravnavali kar 493, v primerjavi z letom poprej dobre tri četrtine več. Po podatkih javnega tožilstva je mladoletno prestopništvo v letu dni naraslo za 87 odstotkov. Od 43 lani prijavljenih mladoletnikov se jih je kar 35 pregrešilo zoper družbeno in zasebno premoženje, nekaj zoper varnost javnega prometa, sem in tja pa so prijeli tudi nasilneža. Največ je torej mladih predrznih tatičev, ki jim malce zapoznelo vcepljajo v zavest odnos do tujega premoženja. Sodnik za mladoletne v Kranju je lani obravnaval 32 primerov, še enkrat več kot predlani. Vsi so bili tudi kaznovani z vzgojnim ukrepom.

Vse te številke zvenijo kot gola statistika, pa vendar so za vse mlada življenja, ki jih je kljub zgodnji zablodi še moč popeljati na pravo pot. Običajno resda s kaznijo, pri tistih, ki pa niso predalec zablodili, veliko pomaga že odstranitev vzrokov, ki so pripeljali do ravnanja, nasprotnega zakonu. Za številkami so mladi ljudje, ki jih v protizakonita dejanja silijo neurejene socialne razmere, preobilica neizkoriščenega prostega časa, alkoholizem, brezbriznost v družini, pomanjkanje vzgoje doma in v šoli. Prestopniki izvirajo tudi iz dobro materialno situiranih družin, ne le takih, kjer vladata alkohol in revščina. Hlastanje staršev za zaslužkom in gmotnimi dobrinami jamlje čas za vzgojo otrok, ki so prepuščeni »televizorju in cesti. Od obeh »vzgojiteljev« so običajno deležni prej negativne kot pozitivne vzgoje.

Vzroke za mladoletno prestopništvo je s svoje plati raziskala tudi škofjeloka mladinska organizacija. Ta samokritično priznava, da sicer ima precej dejavnosti, s katerimi bi utegnili zaposliti mlade v prostem času, toda žal postajajo zastarele in današnjemu odrasajočemu človeku preveč toge. Z raznimi oblikami kulturne in klubske dejavnosti, ki bo mladim privlačna, razgibana, ne pa zaradi okorelosti, kakršne so vajeni že pri šolskih programih, odveč, bi mlade lahko pritegnili k organiziranemu, polnemu preživljanju prostega časa. Zavedajo se namreč, da je treba izkoristiti nakopičeno energijo mladih, sicer jo le-ti izrabljajo po svoje »tudi za nezakonita dejanja« ali pa prosti čas mladih namesto mladinske organizacije zapolni kdo drug.

Za večjo prometno varnost

Otroci kot sopotniki

Med žrtvami v prometu so tudi otroci, zato jih zakon o prometni varnosti še posebej varuje. To pa tudi pomeni, da otrok ne sme sedeti na vozilu na prednjem sedežu, ne sme sedeti na blatniku traktorja ali se voziti na traktorjevem priključku. Otroke do dvanajstih let ne smemo posaditi na prvi sedež poleg voznika, pač pa vedno na zadnje sedeže. Prav tako ni dovoljeno imeti otroka v naročju, če sedimo na prednjem sedežu. Malega otroka vzamemo na zadnje sedeže sami ali pa ga zavarujejo se s posebnim sedežem. Le tako jih bomo zavarovali pred motornimi posledicami včasih tudi ne preveč hudega tččenja, kjer bi otroka kot izstrelak vrglo skozi vetrobransko steklo.

Kljub vsem predpisom pa starši to še vedno pozabljajo in izpostavljajo otroke nevarnostim na prvih sedežih. Spredaj je res boljši razgled, vendar pa večja nevarnost, da bo otrok ob zaviranju priletel v armaturo in si poškodoval obraz. Vendar pa se takih nevarnosti vsi vozniki osebnih vozil ne zavedajo. Izjema niso tudi vozniki tovornjakov, ki v kabino prav tako popeljejo otroke, ne da bi jih seveda mogli pri tem kaj zavarovati. Vožnja otrok na prvem sedežu je sicer prekršek, ki se kaznuje z denarno kaznijo, toda to še ne odvrača voznikov, da bi se držali predpisanih pravil. Še vedno namreč srečujemo voznike, ki dovolijo, da mali potnik pritiska glavico na prednje vetrobransko steklo, da bi »imel lepši razgled«. Raje brez tega razgleda, tudi ob manjši nezgodi je otroku najvarneje na zadnjih sedežih.

Mrak

Deveti partizanski tabor

Radovljica — V petek, 3. junija, bo v Ribnem pri Bledu 9. partizanski tabor Heraj Tonček. Akcije se bodo udeležili učenci in učenke sedmih razredov osnovnih šol v radovljiški občini, kjer bodo sestavili osnovne enote odreda. Tabor bo vodil štab, v katerega bodo šole imenovali nosilce posameznih dolžnosti: OŠ Bled poveljnika štaba, OŠ Gorje komisarja, OŠ Lesce načelnika, OŠ Bohinjska Bistrica intendanta, OŠ Lipnica in OŠ Radovljica pa člana. Učenke in učenci bodo iz svojih vrst izvolili tudi komandirje vodov in čet, komisarje, bolničarje in intendante. V pomoč jim bodo mentorji iz vrst Zveze rezervnih vojaških starešin v radovljiški občini.

Udeležence tabora bo pozdravil predsednik sveta za SLO in družbeno samozasčito pri radovljiški občinski skupščini Boris Setina. O življenjski poti narodnega heroja Antona Dežmana-Tončka jim bo govorila predsednica občinske konference ZSMS Eva Štravs, vojaške šole in poklice pa jim bo predstavil Jakob Vidic. Rezervni starešine bodo učenke seznanili z vojaško oborožitvijo in opremo ter tehniko streljanja. Imeli bodo tudi tekmovalni kviz v razstavljanju orožja, nudenju prve pomoči in streljanju z vojaško puško. Učenci vsake šole bodo pripravili kratek kulturni spored, ki ga bo ocenjevala strokovna komisija. Za sklep bodo pripadniki teritorialne obrambe iz Radovljice in člani lokostrelskega kluba Eksoterm iz Kranja izvedli ogledno streljanje.

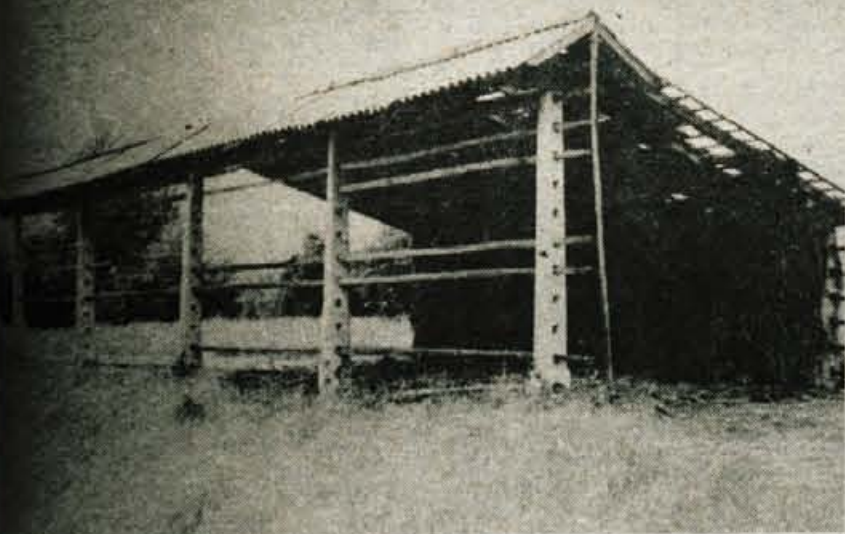
Program tabora je pripravila komisija za ljudsko obrambo, družbeno samozasčito in druge družbene dejavnosti pri predsedstvu občinske konference ZRVS v Radovljici. Kot je sklenila, bo tabor v primeru slabega vremena preložen na 10. junij letos.

Ciril Rozman

Vozniško dovoljenje za traktor

Kranj — Tolikšnega zanimanja za vozniško dovoljenje za vožnjo s traktorjem v kranjski občini niso pričakovali. V dveh mesecih in pol so na krajevnih uradih in sekretariatu za notranje zadeve skupščine občine prejeli kar 11.000 vlog. Tolikšno število vlog pa v predpisanim in celo podaljšanim roku, v katerem je bilo mogoče vozniško dovoljenje B kategorije ali višjih kategorij brez preskusa znanja pridobiti tudi dovoljenje za vožnjo traktorja, pa je seveda upravne delavce dobesedno zasulo. V času, ko se postopoma zamenjujejo tudi osebne izkaznice za nove, je kot so povedali v kranjskem sekretariatu nemogoče izdati vsem občanom, ki želijo imeti še dovoljenje za vožnjo traktorja, tudi potrdila. Zato bo zamenjevanje oziroma izdajanje novih dovoljenj potekalo vse tja do jeseni, čeprav bi po odredbi vozniki traktorjev že morali imeti novo dovoljenje. Zamuda pa je opravičljiva, saj do februarja letos še ni bilo na voljo potrebnih obrazcev.

Po novem pa je mogoče dobiti vozniško dovoljenje za vožnjo traktorja le s poskusom znanja o vožnji s traktorjem. V Kranju je mogoče te preizkuse znanja opraviti pri Mlekarskem šolskem Centru.

Razredčene late v kozolcu — Pošteno je bil presenečen Jože Jerič iz Velesovega, ko je nameraval pred zadnjo majsko soboto zložiti v kozolcu uvelo travo — late so bile razredčene, v vsakem oknu jih je manj kot štiri ali pet. Na travniku sta zavoljo tega ostali dve nakladalni količini krme. In razlog za to? Na kranjski kmetijski zemljiški skupščini so nam povedali, da je to posledica neurejenih lastniških odnosov in težnje, da se iz zaščitene kmetije (ki se po zakonu o kmetijskih zemljiščih ne sme »drobiti«) izloči več kot hektar velik travnik. Naj le odločimo, da takšen način — dovolj nazorno ga prikazuje posnetek — vodi k reševanju problemov, še manj k pridelovanju kakovostne krme in k večji prireji mesa in mleka. — C. Zaplotnik

POSTANITE TUDI VI NAROČNIK NAJBOLJ BRANEGA ČASOPISA NA GORENJSKEM!

Med letalci na slovenskem prvenstvu v Lescah

Šimenčevo in Elanovo zmagoslavje

Preteklo soboto se je v Lescah sklenilo 21. republiško prvenstvo v jadralnem letanju in prvo mednarodno tekmovanje za pokal Elana. Član leske ekipe Ivo Šimenec je z Elanovim DG-101G ponovil lanskoletni uspeh, osvojil naslov republiškega prvaka, poleg tega zmagal še na Elanovem tekmovanju in dosegel rekordno povprečno hitrost v zgodovini jugoslovanskih tekmovanj — 156,9 kilometra na uro.

Lesce — V močni konkurenci — od najboljših sta manjkala le lanske državni prvaki Vladimir Pfajfar iz Murske Sobotne in Vojko Starovič iz Celja — so imeli največ uspeha tekmovalci Alpskega letalskega centra iz Lesca. Kar četverica njihovih letalcev se je na republiškem prvenstvu uvrstila med prvo deseterico — poleg Šimenca še Miha Thaler na tretje mesto, Tone Čerin na šesto in najmlajši član ekipe 19-letni Boštjan Pristavec na deseto mesto. V tekmovanju za Elanov pokal, v katerem je sodelovalo 14 jadralcev (med njimi tudi gost iz Vojvodine in edini tujec na tekmovanju Švicar Thomas Mosberger), se je Lesčanom v prvi deseterici priključil še Mohar.

Obe tekmovalni sta skrbno pripravili člani Alpskega letalskega centra, ki so tokrat imeli tudi veliko sreče z vremenom. V osmih dneh so tekmovalci sedemkrat leteli in le tretji tekmovalni dan so zaradi nestanovitnega vremena izkoristili za ogled proizvodnje Elanovih letal na Fortuni pri Bledu. V vseh dneh so preleteli 40 tisoč kilometrov, kar je prav tako rekord domačih tekmovanj.

29-letnemu Kranjčanu Ivo Šimencu po prvi tekmovalni disciplini ni kazalo najbolje, bil je šele deveti, toda v vseh naslednjih je dokazal, da je naslov odšel v prave roke. Pri tem so odločale izkušnje in teh ima Šimenec dovolj. Enajsto leto leti in tekmuje, v zraku je prebil že 1200 ur in z letali je preletel 35 tisoč kilometrov.

»Letošnjega naslova sem celo bolj vesel kot lanskega, saj sem ga prilo-

ril težje kot na prejšnjem prvenstvu. Pred zadnjim tekmovalnim dnevom smo se trije tekmovalci imeli povsem enake možnosti. V soboto so bile vremenske razmere izjemno ugodne. Pihal je močan jugozahodni veter, ki je omogočal rekordne hitrosti. Na državnem prvenstvu julija v Slavon-skem Brodu bo težje, ker mi je »teren« nepoznan,« je po končanem tekmovanju v Lescah pripovedoval stari in novi prvak ob enem.

Tone Čerin je na tekmovanju nastopal v dvojni vlogi. Kot član leske ekipe se je boril za dobro uvrstitev (bil je šesti med 32 letalci), kot konstruktor in vodja proizvodnje Elanovih jadralnih letal je spremljal obnašanje »njihovih ptic«. Lahko je bil zadovoljen, Elan je tudi tokrat slavil.

»V štirih letih smo izdelali 150 jadralnih letal. Štiri petine smo jih prodali na tuj, v 14 držav sveta, največ pa v ZRN, Švico in Avstrijo. Za začetek smo izbrali manj zahtevna letala, s katerimi je moč varno leteti tudi pri manjših hitrostih. Z njimi smo v zadnjih štirih letih osvojili vsa domača državna prvenstva, redno se uvršča med najboljše na nizozemskih, švicarskih in avstrijskih tekmovanjih, lani so Elanovi DG-100 zasedli prvih šest mest na evropskem klubskem prvenstvu. Z novim modelom DG-300 zaradi predpisov nismo smeli nastopati v Lescah, bodo pa z njim leteli Švicarji, Nemci in Američani na svetovnem prvenstvu v ZDA. Tam računamo tudi na preboj Elanovih letal v svetovni vrh. Skrivnost naglega Elanovega uspeha na tem področ-

ju je bržčas v tem, ker jedro delovne ekipe sestavljajo letalci. Njim pa delo na letalih ni zgolj dolžnost, temveč tudi veselje.«

Brane Brodnik, zdravnik z Bleda, je bil na prvenstvu devetnajsti. Bolj zase tekmuje, pravi, prvenstev pa se udeležuje, da vidi napredek. V študentskih letih je najprej poskusil letati z motornimi letali, vendar pri tem ni užival. Zadovoljstvo je našel v jadralnem letanju. V desetih letih si je »nabral« v zraku 800 ur, približno petstokrat se je dvignil nad zemljo. Pohvalil je Elanovo letalo, češ da je varno tudi pri zasilnih pristankih.

»Na tekmovanjih, ko gre za rezultat, se pogosteje dogaja, da letalec ne doseže letališča. Takrat pristane običajno na njivi in si s tem nakoplje na glavo težave s kmeti. Seveda, pri pristanku naredimo škodo na posevkih, še več pa jo povzročijo »firbeis«. Spomnim se zasilnega pristanka v Podvinu — po preletenih 500 kilometrih in nekaj kilometrov proč od leskega aerodroma. Letel sem do Virovitice, nazaj grede se je vreme poslabšalo, izgubil sem višino in pristanek je bil neizbežen. Sicer pa se v letalu počutim celo bolj varnega kot na cesti. V zraku odločam sam, medtem ko je pri vožnji z avtomobilom moja varnost odvisna tudi od ostalih voznikov.«

»Dober vremenoslovec je tudi uspešen tekmovalci. Tehnika letenja niti ni tako zahtevna, pomembnejše je, kako letalec izkoristi vremenske razmere. Če leti v slogu delfina, brez vrtenja, se dviga in spušča, lahko dosega tudi rekordne hitrosti,« je komentiral dogodke na prvenstvu Leon

Uspešno orientacijsko tekmovanje

Kranj — Občinski konferenci Zveze rezervnih vojaških starešin in Zveze socialistične mladine Slovenije iz Kranja sta priredili v soboto, 21. maja tradicionalno orientacijsko tekmovanje patrolj v počastitev dneva mladosti, rojstnega dne tovariša Tita in dneva jugoslovanskega vojnega letalstva. Tokratno tekmovanje sta zgodovino pripravila in izvedla krajevna konferenca ZRVS in krajevna skupnost Britof, za kar se jima organizator javno zahvaljuje.

Tekmovalci so opravili okrog 7 kilometrov dolg pohod, med katerim so se gibal s pomočjo kompasa po predvideni trasi in reševali več nalog. Odgovarjali so na vprašanja iz zgodovine KPJ in aktivnosti tovariša Tita pri tem, topografije in prve medicinske pomoči, razen tega pa so streljali zračno puško in metali bombe v cilj. Tekmovanje je uspelo tako po udeležbi, saj je sodelovalo 8 ekip članov ZRVS in 28 ekip članov

ZSMS, kot po prikazanem znanju. Med rezervnimi vojaškimi starešinami so bile najuspešnejše ekipe — moštva so sestavljali po trije tekmovalci — iz krajevnih konferenc Planina (371 točk), Besnica (356) in Cerklje (349). Pri mladincih so se najbolje odrezale 3. ekipa kranjske gimnazije (405 točk), 2. ekipa osnovne organizacije Britof (398) in 2. ekipa ekonomsko administrativnega šolskega centra iz Kranja (383).

Obe zmagovalni ekipi sta prejeli v trajno last pokal in zlate medalje, ki jima jih je izročil predsednik strokovne komisije pri OK ZRVS Kranj Aleksej Ignaščenko. Za doseženo drugo in tretje mesto so ekipe nagradili s srebrnimi in bronastimi medaljami, vse sodelujoče ekipe pa so prejele priznanja za sodelovanje. Ta naj bi jih spodbudilo k udeležbi tudi na prihodnjih tekmovanjih.

S. Saje

Košarkarski klub Radovljica Vzgojili odlične športnike

Radovljiški košarkarji se prebijajo — Tretje mesto v SKL zahod dokaz dobre športne pripravljenosti — V prihodnje okrepiti vadiateljski kader in pomnožiti podmladek

Radovljica — Članska ekipa Košarkarskega kluba Radovljica že štiri leta nastopa v 10-članski slovenski košarkarski ligi — zahodni skupini. Še nobeno leto pa ni dosegla takšnih uspehov kot v tekmovalni sezoni 1982/83. Letos so namreč člani osvojili tretje mesto, kar je celo več kot so pričakovali, čeprav se jih je v drugem delu sezone držala precejšnja smola. Pa vendar so s tretjim mestom v SKL — zahod prehiteli nekaj dosedanjih favoritov: Jeseničce, Postojno, Fructal... V prvem delu sezone so celo delili prvo mesto s sedanjim prvakom Tolminom, saj so v tem delu tekmovalja iztržili kar sedem zmag. Nadaljnjih pet tekem na domačem terenu so žal izgubili in tako pristali na tretjem mestu.

Čeprav je tretje mesto v ligi po več letih prebijanja k vrhu kar zadovoljivo, so se zahtevni športniki vendarle vprašali po vzrokih, ki so botrovali petim zaporednim porazom v drugem delu prvenstva. Med tekmovalnimi deloma so si bržkone privoščili preveč odmora, njihov način agresivne igre tudi ni več presenečal nasprotnikov, ki so se jih v drugem delu znali ubraniti. Mlada ekipa tudi psihično ni zdržala napetosti, da se bo v drugem delu bori-

la za prvo mesto. Bržkone pa je bilo tudi premalo trdega treninga, kakšnega so ves čas imeli nasprotniki. Od 18 tekem so jih torej 11 dobili, potem ko so na gostovanjih igrali nekako 72, na domačem igrišču pa 45.

Radovljiška članska ekipa se odlikuje z izredno napadalno igro, agresivno obrambo, posebno značilnost pa je hitro prehajanje iz obrambe v protinapad in zgodnji napad. Malce šibki so še pri postavljanem napadu in obrambi proti dolgim napadom.

Tekmovalna sezona 1982/83 je bila kar uspešna in je dokazala, da se klubu vzgojili odlične igralce. Uspehi so pridobili tudi veliko novih članov, med njimi tudi take, ki so pripravljene za organizacijsko in trenersko delo. V članski ekipi je zdaj 19 igralcev, ki jih vodi trener Janko Stanek. Med njimi nosijo najtežje breme: Ivan Pogacar, Uroš Novak, Miloš Šter, Jože Potočnik, Boris Vidic, Marko Markelj, Milan Kozole, Matjaž Dežman in Matej Pra-protnik.

V prihodnje, pravijo, se morajo še bolj posvetiti vzgoji tenerskega kadra, delo pa okrepiti tudi s podmladkom, kjer so v primerjavi z ostalo Gorenjsko in Ljubljano še šibki.

D. Z.

Vzgoja skozi igro

Otroci v tržiških vrtcih radi sodelujejo v najrazličnejših oblikah prostih dejavnosti

Tržič — Malčki v vrtcih tržiške vzgojnovarstvene organizacije Tončke Mokorelove se poleg rednega vzgojnoizobraževalnega dela ukvarjajo tudi z najrazličnejšimi prostimi dejavnostmi. Tako so imeli cicibani iz predšolske skupine 16. maja podelitev sportne značke, ki jim jih je izročil smučar Bojan Križaj, kar je bilo zanje še posebno doživetje.

V torek, 17. maja, so pripravili tekmovanje s skiroji, na katerem niso merili zgolj hitrosti, ampak so v spretnostni vožnji morali premagati tudi številne ovire ter se izkazati v poznavanju prometnih predpisov. Za svojo požrtvovalnost so bili nagradjeni s kolajnmami in diplomami, medtem ko je prehodni pokal osvojil vrtec Deteljica, ki mu je prvič uspelo premagati Kurirčka iz Križeve. Križki cicibani so bili namreč doslej vedno neulovljivi in so prehodni pokal že dvakrat dobili v trajno last.

Med tradicionalne oblike prostih dejavnosti v vzgojnovarstveni organizaciji Tončke Mokorelove sodi tudi pohod cicibanov in njihovih star-

sev na Bistrisko planino. Letošnji je bil v soboto, 21. maja, udeležilo pa se ga je okrog 350 otrok in odraslih. Otroci in najstarejše skupine so bili zlasti veseli značk ciciban-planince, ki jim jih je podelil predsednik tržiškega planinskega društva Stanko Stritih, starši pa so se sprostil na saljivih tekmovanjih.

Med zadnjimi akcijami tržiških cicibanov velja omeniti nastop v počastitev dneva mladosti, ki so ga pripravili na igrišču osnovne šole bertja Grajerja.

Zdaj se že pripravljajo na svečan zaključek male šole, ki pomeni slovo od vrtca in prvo resno misel na pravo šolo.

Še bi lahko naštevali dejavnosti, ki otrokom popes'rijo običajne delovne dni v vrtcih, na primer zbiranje odpadnega papirja, od katerega izkupička si potem privoščijo izlet do Begunj in piknik, pa delovne akcije, ki se jih udeležujejo tudi starši. Veliko je načinov, s katerimi znajo prizadevne vzgojiteljice skozi igro pri otrokih zbuditi zanimanje za delo, šport, kulturo.

H. J.

Priprave pred poletom. V ozadju so vremenske karte. — Foto: C. Z.

Mesarič z Bleda, podpredsednik Zveze letalskih organizacij Slovenije in letalec z 28-letnimi izkušnjami. Opozoril je tudi na pomembno organizacijsko novost prvenstva v Lescah. »Štartni čas smo merili z uro na tleh. To je bolj varna in enostavna izvedba štarta, ki tekmovalca ne omejuje in se zanj odloča po lastni presoji.«

C. Zaplotnik

SKUPNOST ZA ZAPOSLVANJE KRANJ

Čas drugega odločanja za poklic (3)

DIMENZIJE OSEBNOSTI

Sposobnosti — se ena dimenzija osebnosti — prav tako predstavljajo bogastvo in možnosti mladega človeka. Sposobnosti se v času zorenja razvijajo predvsem zaradi lastne aktivnosti, prizadevnosti, motiviranosti. Spodobnosti se razvijajo iz prirojenih zasnov (dispozicij) in predstavljajo nek predpogoj za uspešnost človeka v katerikoli aktivnosti. Ustavili se bomo le pri duševnih sposobnostih, s katerimi obvladujemo probleme miselne narave. Te je moral pokazati mlad človek ob prihodu na srednjo šolo poleg seveda tudi ustreznega znanja.

Med duševnimi sposobnostmi naletimo na prvem mestu največkrat na inteligentnost kot osrednjo sposobnost, ki ob višji stopnji zagotavlja tudi večjo možnost razvoja ostalih duševnih zmožnosti. Inteligentnost označujemo kot sposobnost znajdenja v novi situaciji, sposobnost ugotavljanja problemov in njihovega hitrega in izvirnega reševanja, je tudi sposobnost sklepanja in zaključevanja. Inteligentnost tudi zagotavlja uspešno osvajanje znanj in obvladovanja

problemov na abstraktnem nivoju, kakor jih predstavlja študij na višjih in visokih solah.

Med duševnimi zmožnostmi ima velik pomen verbalna inteligentnost — zmožnost, ki se izraža v razumevanju besed, besednih zvez in zgovornosti, v spretnosti izražanja in bogastvu besednega zaklada. Posebna razsežnost inteligentnosti je prostorska predstavljivost, obvladanje trodimenzionalnosti, kot to zahteva študij arhitekture, strojništva, gradbeništva in tudi študij umetniško-oblikovalnih usmeritev.

K duševni sposobnosti pristevamo tudi numerični faktor, ki se kaže predvsem v uspešnem ravnanju s številkami. To sposobnost zahteva cela vrsta študijskih usmeritev. Omenimo še faktor rezoniranja, ki predstavlja sposobnost najti v problemih zakonitosti, v posledicah vzroke, v podatkih razlog za sklepanje. Sposobnost zaznavanja in hitrega dojemanja majhnih razlik zaobsega perceptivni faktor. Pomembna sestavina duševnih zmožnosti je tudi spomin, s katerim pomnimo včasih zelo obsežno gradivo na primer pri študiju prava, jezikov, medicine, kemije...

Za razvoj mladega človeka pa niso dovolj le znanje, interesi, sposobnosti, pač pa predvsem lastna zavzetost in aktivnost. Prav delovna aktivnost, ki vključuje delovne in učne navade je pomembna dimenzija osebnosti. Brez tega pri zahtevnem študiju ne uspeva še tako nadpovprečno sposoben študent. Čas srednjega izobraževanja je prav gotovo čas samodiscipline. V tem času si mlad človek sam organizira delo za šolo in čas za šport, prijatelje, zabavo. Mnogim srednješolcem je dan prekretek za vse, kar bi hoteli narediti. Mnogim je šola samo ena od obveznosti, ker so nekateri že odgovorni tudi za druge pomembne stvari — vodijo radioamaterski krožek, trenirajo mlajšo skupino košarkašev, se učijo za vozniški izpit, na kmetiji nadomeščajo očeta itd. Čas srednje šole je čas, ko se mlad človek navadi živeti aktivno in razgiban, ali pa apatično in nedelavno. To si vgradi v svojo osebnost in nosi s seboj v leta študija, ki jih bo zaradi delavnosti zmogel, zaradi nedelavnosti pa izgubljal.

Antonija Križaj-Habjan

UČENKE IN UČENCI SREDNJE TEKSTILNE IN OBUVNE ŠOLE ZA DAN MLADOSTI — Za dan mladosti je bilo živahno na stadionu Stanka Mlakarja. Ta dan so namreč učenke in učenci srednje tekstilne in obuvne šole iz Kranja imeli mednarodna srečanja v atletiki, rokometu (ženske), košarki in streljanju (moški). Udeležba je presegla vsa pričakovanja, saj je v vseh štirih disciplinah nastopilo nad osemsto tekmovalk in tekmovalcev. Najštevilnejša je bila udeležba pri ženski atletiki, saj jih je nastopilo kar šeststo. To mednarodno tekmovanje srednje tekstilne in obuvne šole so imenovali kar mala olimpijada. Posnetek je z rokometnega srečanja. — (dh) — Foto: F. Perdan

30 let Ribiške družine Radovljica

Radovljica — Ob ustanovitvi je imela ribiška družina Radovljica manj kot 20 članov, v upravljanje pa je dobila Savo od sotočja Dolinke in Bohinjke do pritoka Bistrice in potoke Begunjščico, Peračico, Lešnico ter Lipnico. Skupaj torej 68 hektarov vodnih površin. Poribljenost voda je bila takrat dobra, vendar pa se je z razvojem industrije in zaradi njenih odplak začela zmanjševati. Tako se je začelo načrtno gospodarjenje. Zmanjšal se je dnevni ulov rib na tri komade, pomagali so graditi ribogojnico v Besnici, iz katere so dobivali zarod za vlaganje v potok Račnico. Razen tega so s posojili članov 1967. leta kupili ribnik v Voščah, ki so ga lani obnovili.

Danes je v ribiški družini 153 članov, od tega 28 mladincev. Poleg rednega dela v družini gradijo tudi svoj dom, imajo pa tudi lastno ribogojnico. Člani gospodarske komisije skrbijo za 50 hektarov lovnih revirjev in 18 hektarov gojitvenih potokov, za ribnik Vošče in valilnico na Cajhnovi žagi. Iz potokov so lani izlovili 14.202 komada potočne postrvi in vložili v

lovnih revir 10.171 komadov (4131 komadov dvoletnic pa so prodali RD Bled). V gojitvene potoke pa so vložili 190.000 komadov zaroda. Ureditev ribnika v Voščah jih je veljala 48 starih milijonov, na 15 prostovoljnih akcijah pa so opravili prek 500 delovnih ur. Pomembno pri tem je, da se družina financira sama, največji dohodek pa predstavljajo prodane dnevne ribolovnice.

Radovljiškimi ribičem je bilo najtežje ob izpustu odplak iz jezov hidroelektrarne Moste. 1964. in 1974. leta je bila Sava po izpustu mrtva oziroma uničena. Zato je bilo tudi na zboru največ bojzani in razprave o izpustu odplak iz jezov v Mostah v prihodnjem letu. Predstavniki Vodnega gospodarstva je povedal, da takšnega izpusta kot 1964. in 1974. leta prav gotovo ne bo. V akumulaciji se po oceni strokovnjakov nahaja okrog 800.000 kubičnih metrov blata, ki je prepojen s strupenimi fenoli. Akumulacijo bodo morali očistiti, naredi-

li pa bodo dodatno in obnovili staro zapornico, za kar je projekt že izdelan in potrjen. S tem pa bodo pri izpustu dosegli mešanje blata v razmerju 1 proti 100. Strokovnjaki zagotavljajo, da na ribljem življu s takšnim načinom izpusta ne bo škode, vprašljiva pa bo še vedno onesnaženost podtalnice od Kranja navzdol.

Sicer pa imajo radovljiški ribiči tudi sicer največ težav zaradi onesnaženosti voda. Stvari na tem področju pa se premikajo počasi, saj bo na primer dokumentacija za gradnjo čistilnih naprav v Bohinju, na Bledu in v Radovljici naredo do 1985. leta. Kako bo s sredstvi, pa se še ne ve. Ena od nalog, ki so si jih zadali, je obnova še drugega ribnika v Voščah, s katerim bi si zagotovili lastno proizvodnjo šarenke, ki je sedaj na trgu primanjkuje. Še naprej pa bodo na gospodarskem področju tesno sodelovali z ribiško družino Bled.

Miro Derlink

Nogomet Triglav četrtfinalist

Kranj — Stadion Stanka Mlakarja, finalna področnega slovenskega nogometnega pokala Maršala Tita. Kranj: Rudar (Trbovlje) 2:1 (0:1), gledalci 100, sodnik Kožman (Kamnik). Kranj: Murnik (11 m — 56). Kranj: Stenovc, Gros, Mujič, M. Tkalec, Vigec (Ovsenek), Čičkovič (Taneski), Mikič, Račun, Z. Belančič.

Kranj: Ahlin, Dragojlov, Sušnik, Zibret (Parič), Zagore, Sotošek, Drnovšek (Brečko), Kern, (Breznik). Kranj iz Trbovelj so povedli že v prvih minutah srečanja predvsem zaradi hitrosti domače obrambe. To pa ni bilo dovolj za domačine, saj so v nadaljevanju še bolj poletno igrali. Učinka ni bilo. V drugem delu igre se bolj razživela. Tón taki pogovarjali s hitrimi protinapadi. V 60. minuti je bilo nato rešeno v šestdesetih minutah. Mokič je ušel gostujočim obrambam, lepo podal Murniku, ki mu ni bilo težko z osmih metrov doseči gola. Podobno je bilo tudi pri slednjem zadetku. Splet je ušel Murniku. V šestnajstmetrskem prostoru pa ni zrušili. Sodnik Kožman ni okleval pokazal na belo točko. Sigurni kazenski strel je bil

REP OB KONCU SREČANJA
Kranj — SNL Triglav: Kovinar 1:0, stadion Stanka Mlakarja, gledalci 200, sodnik Klopčič (Zagorje). Kranj — 1:0 Murnik (11 m — 49).

Triglav — Beton, Gros, Mujič, Vigec, Tkalec, Z. Balančič, Murnik, Čičkovič (Ovsenek), Mokič, Radosavljevič, Taneski (Eržen).

Kovinar — Zupan, Reljič, Vidovič, Matič, Fatur, Pošker, Žganec (Kavčič), Hvalec, Rolovič, Jevšenak, Šoberl. Domačini so že na začetku srečanja zaigrali poletno in že v prvi minuti bi lahko povedli. Toda strel je le s težavo ukrotil vratar Zupan. V tem prvem delu so imeli vso pobudo domačini, a zadetka, kljub izrednim prilikam niso mogli doseči. Enkrat je goste iz Maribora rešila vratnica, drugič pa je strel Čičkoviča le za las zgrešil vrata.

V nadaljevanju se je igra še bolj razživela. Toda v devetindesetih minutah je Murnik ušel vsem. V šestnajstmetrskem prostoru se je znašel iz oči v oči z vratarjem Zupanom. Le temu ni preostalo drugega kot da je Murnika podrl. Sodnik Klopčič ni okleval in pokazal na belo točko. To ni bilo povsem povšeč gostom, ki so ga zmerjali na vse načine. Toda sodnik je ostal pri svoji odločitvi in sigurni strel je bil Murnik. Po tem zadetku so Mariborčani začeli z grobo igro in tudi sodnik je spremenil kriterij sojenja. Prav v zadnji minuti je prišlo do pretepa. V lase sta si skočila Mujič in Rolovič. Sodnik je oba izključil in nato odpiskal konec tekme. Gostje se s porazom niso sprijaznili in na sredini igrišča so hoteli obračunati še s sodnikom. Le priselnost domačih funkcionarjev in rediteljev je pomagala sodniški trojki, da je odnesla zdravo kožo. Vročerčni Mariborčani se niso pomirili in z vsem res pravim besednim zakladom vse do slačilnice nato obkladali sodniško trojko. D. Humer

Sporočili ste nam

Poraz vođe Jelovice — V petem kolu nogometnega prvenstva škofovoške občine je vođeča ekipa Jelovice iz Škofje Loke doživela v spomladanskem delu že drugi poraz. Tokrat so jo na njenem igrišču s 3:1 premagali nogometarji Poleta. Retečani so doma izgubili z igralci Gorenje vasi z 2:3. Druga Poletova postava pa s Kondorjem 1:10. V pionirski ligi je ekipa LTH doma premagala nogometarje Alpine iz Zirov s 3:2. Reteče Gorenje vasi s 3:0 in Kondor polet z 8:4. — J. Starman

Odbojarski praznik v Kropi — V Kropi, kjer igrajo odbojke že od povojnih let, je bilo v počastitev dneva mladosti zanimivo tekmovanje vaških ekip — Zidane skale, Kovaškega hrama, Stočja in Valata. Ob novozgrajenem igrišču sredi vasi se je zbralo 250 krajanov. Po štirih urah borbene igre je bil znan krajevni prvak — ekipa Valata, za katero so igrali Janez Petrač, Franc Blaznik, Pavel Peternel, Janez Lotrič, Slavko Nardin, Damijan Hafner — starejši in Damijan Hafner — mlajši. Drugo je bilo Stočje, tretja Zidana skala in četrta ekipa Kovaškega hrama. Tekmovanje je bilo pravi vaški praznik. K temu so pripomogli odbojkarji Zidane skale, ki so se že uro pred pričetkom igranja s traktorjem vozili po ulicah Kroke; tekmovanje pa je otvoril z nogo v mavcu kapetan Kovaškega hrama, potem ko so ga s posebnim vozom pripeljali na igrišče. Prvenstvo vasi v odbojki bo odslej vsako leto; ekipa, ki bo trikrat zmagala, bo prehodni pokal osvojila v trajno last. — D. Hafner

Zmaga Jelovice

Bled — Minulo soboto so bile na Bledu in v Lescah letne igre sestavljene organizacije združenega dela gorenjskega gozdnega in lesnega gospodarstva.

Tekmovalci iz Gozdnega gospodarstva Kranja in Bleda, Alplesa Železniki, Jelovice Škofja Loka, Lipa Bled, ZLITA Trzič, Aero Celuloze Medvode in Gradisa — LIO Škofja Loka so tekmovali za ekipno prvenstvo za prehodni pokal sestavljene organizacije. Pomerili so se v malem nogometu, kegljanju, namiznem tenisu, streljanju, balinanju in šahu. Na 3. letnih igrah gorenjskih lesarjev in gozdarjev je sodelovalo okoli 250 tekmovalcev.

V malem nogometu so bili prvi delavci iz Aero Medvode, drugi LIP Bled, tretji ZLIT Trzič. V balinanju so bili prvi delavci iz ZLITA, drugi Gradisa, tretji GG Bleda. V kegljanju je med

moškimi zmagala ekipa Jelovice pred Alplesom in Aerom Medvode, med ženskami pa LIP Bled, Jelovica in Alples. V namiznem tenisu je bila med moškimi najboljša ekipa Jelovice pred GG Bledom in LIP Bled, med ženskami pa so bile prve članice ekipe LIP Bled pred Jelovico in Alplesom. V streljanju so se med moškimi najbolj odrezali delavci iz Gradisa pred ekipo LIPa in Jelovice, med ženskami pa ekipa Gradisa pred LIP Bled in Alplesom. V šahu so bili najboljši šahisti Jelovice, drugi šahisti GG Bleda in tretji šahisti LIP Bled.

V skupni razvrstitvi je zmagala škofojeloška Jelovica pred ekipo LIP Bled in GG Bled. Na četrtem mestu je bil Alples, na petem Gradisa, na šestem ZLIT, na sedmem Aero Medvode in na osmem GG Kranj.

D. Sedej

Perpar drugi, Malec tretji

Prebačev — Na travniku na Prebačevem je bilo minulo soboto letošnje republiško prvenstvo radijsko vodenih modelov za kategorijo jadralna letala. Udeležilo se ga je 15 najuspešnejših tekmovalcev na predhodnih izbirnih tekmah — poleg domačinov še člani aerokluba Ljubljana in Emo Celje, zunaj konkurence pa je nastopil gost iz Zagreba. Pomerili so se v treh disciplinah — v trajanju preleta, preletu na razdaljo in v hitrostnem preletu. Tekmovanje je bilo izenačeno do zadnjega leta. Sele takrat si je namreč lanki balkanski prvak Celjan Martin Klančič zagotovil odlično prednost in osvojil naslov republiškega prvaka. Drugi je bil domačin Borut Perpar, ki ima v zbirki kolajn že številna odličja z republiških, državnih in balkanskih tekmovanj. Tretje mesto

je osvojil Marko Malec iz Kranja, ki je doslej svoj največji uspeh dosegel pred tremi leti z drugim mestom na slovenskem prvenstvu. Eden od favoritov tekmovanja, član kranjskega aerokluba Milan Lenart je imel na Prebačevem precej smole, saj je pri štartu razbil jadralno letalce. Prvih sedem tekmovalcev je izpolnilo normo za nastop na državnem prvenstvu, ki bo junija v Zagrebu.

Rezultati: 1. Martin Klančič (Emo Celje) 14.353 točk, 2. Borut Perpar 14.188, 3. Marko Malec (oba Kranj) 13.755, 4. Otokar Hluchy (Ljubljana) 13.061, 5. Stefan Miholič (Emo Celje) 11.831, 6. Milan Lenart, 7. Anton Perčič, 8. Marko Perpar, 10. Filip Novak, 11. Gregor Flajnik, 12. Marko Smid, 14. Janez Aleš (vsi Kranj). C. Z.

ALPETOUR
CREINA

PROIZVODNJA
KMETIJSKE
MEHANIZACIJE
64000 Kranj,
Mirka Vadnova 8
telefon: 23-857

CREINA na sejmu opreme in sredstev civilne zaščite

Z gasilno cisterno Creina nad »rdečega petelina«

Alpetourova delovna organizacija Creina — tozdr Proizvodnja kmetijske mehanizacije Kranj bo na 11. sejmu opreme in sredstev civilne zaščite predstavila z novostjo v proizvodnem programu — z gasilno cisterno. Primerna je predvsem za gašenje gozdnih požarov in požarov v bolj oddaljenih in težje dostopnih krajih, kamor ne morejo težki gasilni kamioni. Izgajena polzasta črpalka, ki je z zmogljivosti povsem enakovredna uvoženim, lahko v eni minuti izbrizga 1200 litrov vode tudi do 100 metrov visoko.

Delovna organizacija Creina — tozdr Proizvodnja kmetijske mehanizacije je v Sloveniji in Jugoslaviji bolj znana kot izdelovalec kmetijske mehanizacije — cistern za gnojivo, trosilcev umetnega gnojila, »silokombijev« za prevoz, mešanje in polaganje silažne koruze, kmetijskih cistern s polzasto črpalko za hribovske predele. Novosti v njenem letošnjem proizvodnem programu sta izdelka za gasilne namene — cisterna s polzasto črpalko in črpalka kot samostojna naprava. Creina je prve cisterne (za kmetijske namene) izdelala že pred štirimi leti, vendar z vgrajenimi uvoženimi črpalkami. Zdajšnje so rezultat dela razvojnega oddelka Creina in so sestavljene le iz domačih delov. Gre za črpalke, ki pri 540 vrtljajih na minuto izbrizgajo v eni minuti 1200 litrov vode tudi po sto metrov visoko. S povečanjem števila vrtljajev dosežemo še večji pretok. Črpalko lahko poganja elektromotor, dizelski motor in vse vrste traktorjev z močjo nad 29 kilovati (40 konjskih sil). Grajena je tako, da dopušča pretok drobnega peska, koščkov lesa in ostalih manjših delov. Z lovilno košaro, nataknjeno na sesalno cev, preprečimo dostop večjih kosov v črpalko, ker bi drugače povzročili »zamaške« v ročnih in ostalih elementih gasilnega sistema. S polzasto črpalko je moč črpati vodo iz potokov, jezer, vodnih zbiral-

kov in ostalih vodnih virov ter jo po ceveh posredovati gasilni cisterni Creina ali gasilnemu kamionu, ki se neposredno »bojujeta« z ognjenimi zublji. V tem primeru je črpalka pripeta na traktor; posebno navijalo na njej omogoča ob premikanju traktorja hitro in enostavno odvijanje ali navijanje cevi. Enako učinkovita kot uvožena »rosenbauerca« je Creina polzasta črpalka tudi na koncu gasilne verige — pri brizganju vodnih curkov v ognjene zublje.

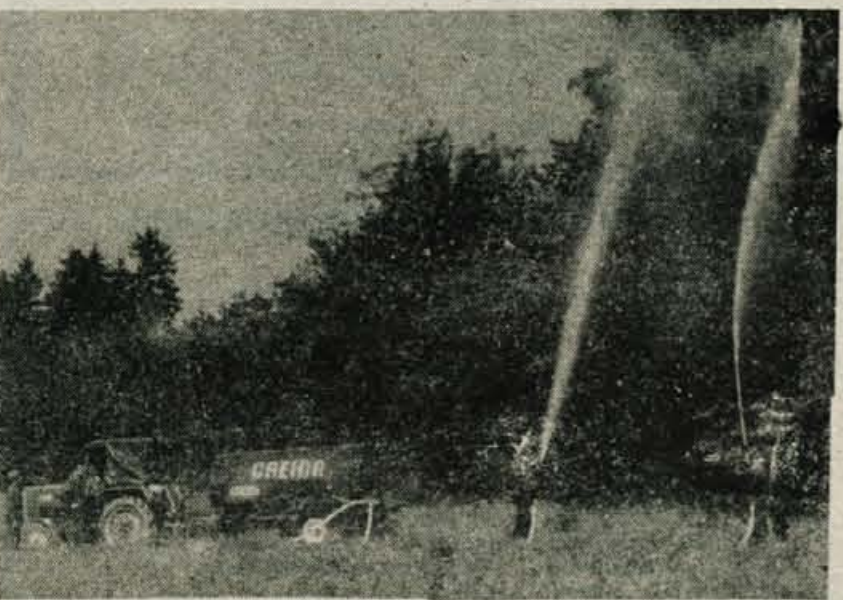
Delovna organizacija Creina — tozdr Proizvodnja kmetijske mehanizacije je pričela letos polzaste črpalke vgrajevati tudi v gasilne cisterne. Primerne so za gašenje gozdnih požarov, požarov po vaseh in predvsem v bolj oddaljenih in težje dostopnih krajih, kamor ne morejo težki gasilni kamioni, zmorejo pa traktorji. V takšnih okoliščinah so gasilne cisterne Creina prvo prirodno sredstvo za boj z »rdečim petelinom«.

Creina izdeluje cisterne s prostornino 2700 litrov, 3200, 4200 in 6000 litrov. Za naše razmere so primernejše manjše, ker pri nas prevladujejo lažji traktorji. V primeru požara je potrebna le ena gasilna cisterna s polzasto črpalko z zadostno zalogo vode za začetni udar. Kasneje ji lahko priskočijo na pomoč običajne vakuumske cisterne za gnojivo, s tem da neprekinjeno dovažajo »napadalni cisterni« nove

količine vode. Seveda pa je možno gasilno cisterno polniti tudi s hidranta in iz vodnih zbiralnikov ali gasiti neposredno prek vgrajene polzaste črpalke, ne da bi poprej napolnil cisterno.

In kar je napomembnejše: Creina je z izdelovanjem gasilnih polzastih črpalk in cistern omogočila

gasilskim društvom, oddelkom civilne zaščite ter oddaljenim, samotnim kmetijam in zaselkom, da se za boj z ognjenimi zublji opremito na domačem tržišču. Gasilna cisterna Creina stane 340 tisočakov (34 starih milijonov dinarjev), gasilni kamion — dva ali tri milijone (200 do 300 starih milijonov). Podobno velja za polzasto črpalko: znatno cenejša je od uvožene.

Prikaz delovanja nove cisterne

V okviru spremljajočih dejavnosti sejma opreme in sredstev civilne zaščite v Kranju bo jutri, v sredo, ob 10.30 pri hotelu Creina praktičen prikaz delovanja nove gasilne cisterne Creina. Vodo bodo črpali iz Save.

**CENTER ZA SOCIALNO DELO
RADOVLJICA**

Razpisna komisija razpisuje prosta dela in naloge

DIREKTORJA

Za direktorja je lahko imenovan, kdor izpolnjuje naslednje pogoje:

- da je državljan SFRJ in da izpolnjuje pogoje določene z zakonom, samoupravnimi sporazumi in družbenimi dogovori,
- da ima visoko strokovno izobrazbo ustrezne stroke (socialne, sociološke, psihološke, pedagoške ali pravne smeri) z najmanj tremi leti delovnih izkušenj na področju socialnega dela,
- ima višjo strokovno izobrazbo (socialne, sociološke, pedagoške ali pravne smeri) z najmanj 5-let delovnih izkušenj na področju socialnega dela,
- da je moralno in politično neoporečen in družbeno politično angažiran,
- da ima organizacijske in vodstvene sposobnosti

Dela in naloge se razpisujejo za dobo 4 let.

Kandidat mora k svoji prijavi priložiti vsa potrebna dokazila o izpolnjevanju razpisnih pogojev.

Prijave naj kandidati pošljejo v roku 8 dni od objave na naslov Center za socialno delo Radovljica, Kopalniška 10, s pripisom »za razpisno komisijo«.

O izbiri bodo kandidati obveščeni v 30 dneh po poteku razpisa.

NIKO

NIKO Kovinarsko podjetje Železniki

Komisija za delovna razmerja razpisuje prosta dela in naloge

POMOČNIKA DIREKTORJA ZA RAZVOJ

(delovne naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostjo)

Kandidat mora poleg splošnih pogojev, ki so določeni z družbenim dogovorom o uresničevanju kadrovske politike v občini Škofja Loka, izpolnjevati še naslednje pogoje:

- da ima najmanj višjo izobrazbo strojne ali druge ustrezne smeri s 5 leti delovnih izkušenj na vodilnih ali vodstvenih delovnih nalogah v kovinsko predelovalni industriji,
- da ima ustvarjalne sposobnosti,
- da je osebnost z lastnostmi, ki jih predpisuje družbeni dogovor o uresničevanju kadrovske politike

Kandidati morajo k prijavi priložiti življenjepis in dokazila o izobrazbi in praksi.

Mandat delavca s posebnimi pooblastili in odgovornostjo traja 4 leta.

Prijavo je treba vložiti v 8 dneh po razpisu na naslov: Niko Železniki, Kovinarsko podjetje, komisija za delovna razmerja, Železniki.

Kandidati bodo obveščeni o izidu razpisa v 30 dneh po objavi.

ISKRA KIBERNETIKA

KRANJ

Tovarna merilnih instrumentov OTOČE

Komisija za delovna razmerja in osebne dohodke objavlja prosta dela in naloge

VARNOSTNIKA

Pogoji:

- da imajo popolno osnovno šolo,
- da obvladajo slovenski jezik,
- da imajo odslužen vojaški rok.

Dela in naloge se združujejo za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev je potrebno poslati v roku 15 dni po objavi na naslov Iskra - Tovarna merilnih instrumentov Otoče, Otoče 5 a, Podnart.

**OSNOVNO ZDRAVSTVO
GORENJSKE o. o.
TOZD Obratna ambulanta
Železarne Jesenice b. o.**

Delavski svet razpisuje prosta dela in naloge

MEDICINSKE SESTRE

v kurativni strokovni enoti za določen čas (porodniški dopust)

Pogoj: - končana srednja medicinska šola in opravljen strokovni izpit. Stanovanja ni na razpolago. Prijave sprejema naslov do 4. 6. 1983.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o strokovnosti na naslov: Osnovno zdravstvo Gorenjske, TOZD Obratna ambulanta, Železarne Jesenice, delavski svet.

prodaja na

**JAVNI DRAŽBI
KOMBI - IMV 1600 R
servis 1975, vozen**

- prostornina motorja 1647 ccm,
- moč motorja 61 KS,
- nosilnost 1000 kg.

Javna dražba bo 4. 6. 1983 ob 10. uri v prodajnem oddelku.

Izključna cena bo določena na dan dražbe, interesi morajo položiti 10 odstotkov varščine. Ogled kombija je možen istega dne od 8. do 10. ure.

**KMETIJSKA ZADRUGA
ŠKOFJA LOKA**

Objavlja prosta dela in naloge

1. VODJE ZADRUŽNE ENOTE TREBIJA IN ZADRUŽNE ENOTE SOVODENJ
2. PRIPRAVNIKA V KMETIJSKI POSPEŠEVALNI SLUŽBI

Pogoj za opravljanje del:

- pod 1. - srednja tehnična kmetijska šola,
- zaželena je praksa pri delu v kmetijskih delovnih organizacijah,

pod 2. - pa diploma Biotehniške fakultete - agronomija II. stopnja.

Prijave z dokazili o izobrazbi ter kratkim življenjepisom sprejema tajništvo Kmetijske zadruge Škofja Loka, 15 dni po objavi.

**KOKRA n. sol. o.
Delovna skupnost
Kranj, Poštna ulica 1**

Oglašča za določen čas (za nadomeščanje delavk na porodniškem dopustu) prosta dela in naloge:

1. POMOŽNEGA REFERENTA ZA POTROŠNIŠKE KREDITE

Posebni pogoji:

- ekonomska srednja šola in 6 mesecev delovnih izkušenj, na zahtevano izobrazbo ali
- ustrezna poklicna šola in 3 leta delovnih izkušenj na zahtevano izobrazbo.

2. KNJIGOVODJE MEHANOGRafa

Posebni pogoji:

- ekonomska srednja šola in 6 mesecev delovnih izkušenj na zahtevano izobrazbo,
- srednja strokovna izobrazba, eno leto delovnih izkušenj na izobrazbo in opravljen mehanografski tečaj.

Kokra, n. sol. o. delovna skupnost sprejema vloge kandidatov 8 dni po objavi v Glasu. O izbiri bodo obveščeni kandidati v roku 15 dni od dneva izbire.

**VZGOJNOVARSTVENA ORGANIZACIJA
RADOVLJICA
Kopalniška 10**

objavlja prosta dela

1. POMOČNIKA RAVNATELJA (mandat traja 4 leta, delavec s posebnimi pooblastili in odgovornostjo)
2. 3 SNAŽILK

- 2 za nedoločen čas, od tega 1 za vrtec v Radovljici - nastop dela 5. 9. in 1 za vrtec na Bledu - nastop dela 1. 8.
- 1 za vrtec v Radovljici za določen čas za nadomeščanje delavke v času bolniškega dopusta - nastop dela takoj.

Pogoji:

- pod 1. - da izpolnjuje splošne pogoje, določene z zakonom in družbenim dogovorom o oblikovanju kadrovske politike,
- je vzgojitelj, višji upravni delavec, pedagog, psiholog, socialni delavec, specialni pedagog ali učitelj,
 - da ima najmanj 3 leta delovnih izkušenj po opravljenem strokovnem izpitu, od tega najmanj 2 leti dela pri vzgoji in varstvu predšolskih otrok,
 - da ima aktiven in pozitiven odnos do tradicij socialistične revolucije, do samoupravljanja, do sodelovanja in povezovanja združenega dela in do družbenih interesov nasploh ter do interesov družbene samozasčite in vseljudske obrambe ter do bratskih narodov,
 - da ima organizacijske in strokovne sposobnosti, ki jamčijo, da bo s svojim delom prispeval k uresničevanju smotrov in nalog VVO

pod 2. - po možnosti dokončana osnovna šola,

- opravljen tečaj za snažilke.

Pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 8 dneh po objavi. Kandidati bodo obveščeni o izbiri v 30 dneh po preteku roka za vložitev prijav.

**ALMIRA
Alpska modna industrija
Radovljica**

Na osnovi 11. člena Pravilnika o delovnih razmerjih TOZD Proizvodnja pletenin in sklopov odbora za delovna razmerja TOZD proizvodnja pletenin objavljamo prosta dela in naloge

1. UPRAVLJALCA VISOKOTLAČNIH PARNIH KOTLOV (1 izvajalec)
2. MIKALCA PREJE I. (1 izvajalec - moški)
3. PLETILJE (3 izvajalci)
4. ŠIVILJE (3 izvajalci)

Pogoji:

pod 1. - izprašan kurjač za kurjenje visokotlačnih parnih kotlov,

pod 2. - kvalificiran ključavničar oziroma priučen mikalec vladen,

pod 3. in 4. - kvalificirana pletilja oziroma šivilja.

Delo se združuje za nedoločen čas. Nastop dela je možen takoj.

Za zainteresirane kandidate vabimo, da oddajo pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev na naslov Almira alpska modna industrija Radovljica, Jalnova 2, za odbor za delovna razmerja TOZD proizvodnja pletenin. Razpis velja 8 dni po objavi.

ABC POMURKA

LOKA

proizvodno, trgovsko in gostinsko podjetje n. sol. o. Škofja Loka TOZD JELEN, gostinstvo KRANJ

ponovno objavlja prosta dela oziroma naloge

1. VEČ KUJARJEV
Pogoj: - KV kuhar
2. VEČ NATAKARJEV
Pogoj: - KV natakarkar
3. VEČ SNAŽILK ZA DELO V OBRATIH
4. SNAŽILKE ZA DELO V DSSS (nadomeščanje delavke na Kidričevi 54, Škofja Loka)

Delovno razmerje pod točkami 1., 2. in 3. se sklepa za nedoločen čas, pod točko 4. pa za določen čas.

Poskusno delo za kuharja in natakarkarja traja 45 koledarskih dni, za snažilke pa 30 koledarskih dni.

Prijava z dokazili o izobrazbi pošljite v 8 dneh po objavi na naslov Kadrovska služba podjetja ABC Pomurka, Loka, DSSS, Kidričeva 53, Škofja Loka.

**ISKRA - INDUSTRIJA ZA ELEKTRIČNA ORODJA
KRANJ, p. o.
Savska loka 4**

**RAZPIS ŠTIPENDIJ
ZA ŠOLSKO LETO 1983/84**

diplomirani inženir strojništva - tehnolog ali konstruktor (VII. st.) - 2 štipendiji
kovinar - strojnik, oblikovalec kovin (IV. st.) (orodjar, strugar, rezkalec, brusilec) - 7 štipendij

Kandidati morajo predložiti:

1. prijavo oziroma vlogo (obr. DZS 8,40 - Vloga za uveljavljanje socialnih pravic),
2. potrdilo o vpisu v šolo,
3. overjen prepis oziroma fotokopijo zadnjega šolskega spričevala oziroma potrdilo višješolske ali visokošolske organizacije zruženega dela o opravljenih izpitih,
4. potrdilo o premoženjskem stanju (izdaja in oziroma družinskih članov, ki živijo v skupnem gospodinjstvu) (razdaja in oziroma državna uprava in matični urad pri skupščini občine),
5. potrdilo o dohodkih staršev v preteklem koledarskem letu, navedeni morajo biti vsi dohodki iz delovnega razmerja, iz kmetijstva, obrti in dohodki iz dela v dodolžanem delovnem času in drugih virov. Če so starši upokojeanci, priložijo odrezek od pokojnine za december 1982.

Prijave na razpis kadrovske štipendije naj prosilec pošlje najkasneje do 15. julija 1983 na naslov Iskra - industrija za električna orodja, Kranj, 64000, Savska loka 4, splošno - kadrovske področje.

MALI OGLASI
Tel.: 27-960

PRODAM

Prodaj dve KRAVI Bodešče 11, 5023

Prodaj KRAVO s teletom ali brez, Zupan, Hudo 10, Tržič 5027

Prodaj klavirsko HARMONIKO in PUPIM MZ 150 ccm za rezervne dele, Gornje 12, Golnik 5259

Prodaj KUHINJO »Marles Orhide«, Telefon 064-26-150 5260

Prodaj hrastov PARKET, 40 m² 60 x 22 mm in TLAKOVEC (Le-), 20 m², 23 x 17 cm, Telefon 064-989 od 7. do 8. ure 5261

Prodaj drobni KROMPIR, Sr. Bit-je, Zabnica 5262

Prodaj PRALNI STROJ gorenje ter PLETILNIK (2 plin, 2 elektrika) in PLETILNO POSTELJICO z jogijem, Peter Masi, Veljka Vlahovića 6, Kranj, tel. 064 od 16. ure dalje 5263

Prodaj 13 gajb JABOLK, Anton Štern, Doslovec 6, Žirovnica 5264

Prodaj AVBO, PASOVE, »MARE-«, in celo moško NARODNO NOŠO, močnejšo postavo, Kati Urh, Breg Savi 77 pri cerkvi, Mavčiče 5265

Prodaj iskra stereo HI-FI z zvočni-ko, cena 22.000 din, tovarniško nov, Fa-zarman, Vodice 157 — samo popol- 5266

Prodaj drobni in debeli KROMPIR, 5267

Prodaj 55, Kranj 5267

Prodaj lesenit PLOŠČE, velikost 70, 120 kosov, Bašelj 40/B, Pred- 5268

Prodaj ZVOČNIKE korting 2 x 60 W, 5269

Prodaj ali zamenjam ZAMRZO-VALNO SKRINJO (380-litrsko) za 5270

Prodaj 6 tednov stare JARKICE po 5271

Prodaj otroško KOLO (do 4 let), Te- 5272

Prodaj rabljeno STREŠNO OPE- 5273

Prodaj komplet žimnice za dve po- 5274

Prodaj otroški VOZIČEK temno rjav, 5275

Prodaj trdelno GARDEROBNO 5276

Prodaj 3500-litrsko CISTERNO, Zg. 5277

Prodaj komplet LES za ostre- 5278

Prodaj modularni BLOK za celo hišo, 5279

Prodaj jadrnalno desko VEPLAS 5280

Prodaj BURJA, po ugodni ceni, Informa- 5281

Prodaj novo STREŠNO OKNO pu- 5282

Prodaj dobro ohranjeno avto CI- 5068

Ugodno prodam tovorni avto TAM 5000, letnik 1972. Srečo Peteh, Kranj, Kokrški log 3, tel. 26-132 5077

Prodaj odlično ohranjen AMI su- per. Telefon 064-61-536 vsak večer 5283

Novejši avto ŠKODA LS, ohranjen, ugodno prodam. Pristov, Vrba 18, Ži-rovnica 5284

Prodaj »FICOTA« z novim motor- jem, voznega, celega ali po delih, ter samsko POSTELJO z jogijem. Marko- vič, Gradnikova 1, Kranj 5285

Ugodno prodam VW 1300 celega ali po delih. Milentija Radonjič, Trg Svo- bode 23, Tržič 5286

Prodaj osebni avto WARTBURG, star 9 mesecev, Anica Goltez, Bistrica 24, Tržič, tel. 50-554 5287

Prodaj ZASTAVO 750, vozno. Tele- fon 22-972 5288

Prodaj MZ 150. Ogled popoldan. Ja- nez Snedec, Križe 102, Tržič 5289

Prodaj ŠKODO Š 100, vozno. Kau- rin, Lojzeta Hrovata 9, Planina — Kranj 5290

Prodaj ZASTAVO 101 lux, letnik 1978, prevoženih 63.000 km. Ogled vsak dan popoldan. Bregant, Aljaževa 6, Bled 5291

Ugodno prodam VW svetlo-modre barve starejši letnik. Lom 52, Tržič 5292

R-4, letnik 1981 — december, pro- dam za devize. Glivar, Taleška 9, Bled 5293

Prodaj osebni avto GS CITROEN, letnik 1976, nevozen. Roman Janc, Se- nično 21, Tržič 5294

STANOVANJA

Zamenjam enosobno STANOVANJE v stolpnici, 1. nadstropje, v Škofji Loki, Partizanska 45, za dvo ali trisobno v okolici Škofje Loke. Razliko doplačam. Telefon 61-452 po 16. uri 5295

ZAPOSLITVE

Za priučetev v PLETILJSTVU spre- jem dekle. Jožica Knific, PLETILJ- STVO, Kranj, Oprešnikova 29 5296

Sprejem DELO na stružnici ali ka- kršnokoli drugo delo. Naslov v ogla- snem oddelku. 5297

STRUGARJA oziroma KOVINARJA za delo na stružnih avtomatih spre- jem v redno delovno razmerje. Tele- fon 21-579 5298

Takoj zaposlim KV ORODJARJA in REZKALCA. Murgelj, tel. 40-050 5299

Mlada mamica išče delo na domu. Naslov v oglašenem oddelku. (nujno — marijiva) 5300

OBVESTILA

KOMPLETNE NAČRTE za vse vrste građenj lahko naročite po tel. 061-322-502 4991

Sprejem ZIDARSKA in FASA- DERSKA dela. Šifra: Po jusu 5301

Obrotnik sprejme vse vrste ročnih IZ- KOPOV. Šifra: skupina 5302

NAROČITE GLAS! ČE STE NAROČNIK, PLAČATE MANJ ZA MALI OGLAS.

PRIREDITVE

PLESNI TEČAJ v Delavskem domu prireja PLESNI KLUB Kranj dvakrat tedensko: — ZACETNI — torek in četrtek ob 20. uri — NADALJEVALNI — sredo in pe- tek ob 20. uri Prijave pol ure pred pričetkom v De- lavskem domu. Poučuje JANEZ BORI- SEK 5247

IZGUBLJENO

26. maja dopoldan sem izgubil v Kra- nju DENARNICO z osebno izkaznico in nekaj denarja. Proti nagradi vrnite, Šerif Susak, Pševska 18, Kranj 5303

OSTALO

Iščem INŠTRUKTORJA fizike za drugi letnik srednje šole v Kranju. Tele- fon 25-687 5304

Iščem VARSTVO za 15. mesečno punčko. Telefon 27-707 5305

Ansambel išče BAS-KITARISTA, starega od 15 do 20 let. Telefon 064-50-183 popoldan 5306

NESREČE

VOZNIKA IZSILILA PREDNOST

Kranj — Voznica osebnega avto- mobila, 27-letna Andreja Stern iz Smartnega pri Cerkljah, je v petek, 27. maja, vozila po Ulici Mirka Vad- nova v Kranju in zavijala v križišče s Šucevo ulico. Na prednostno cesto je zapeljala, ko je po njej prihajal z osebnim avtom 28-letni Jakob Šenk z Zgornjega Jezerskega. V trčenju je bila voznica huje ranjena.

NA CESTI PREIZKUŠAL ZAVORE

Kranj — Istega dne se je na Oreh- ku pripetila prometna nesreča, ker je voznik koleša z motorjem na cesti preizkušal zavore. 17-letni Andrej Langus z Brega ob Savi je pri tem zapeljal na sredo ozke ceste in trčil v osebni avto, ki ga je v tem trenutku nasproti pripeljal Matija Burger, star 24 let, iz Podreče. Pri padcu se je Langus hudo ranil.

ZARADI PREVELIKE HITROSTI S CESTE

Goriče — Voznik osebnega avto- mobila Franci Martinjak, star 31 let, doma z Zgornjega Brnika, se je v če- trtek, 26. maja, ponesrečil na cesti Golnik—Kranj, ker je vozil prehitro. V Goričah ga je zaradi brezglave hi- trosti zaneslo s ceste, da se je prevr- nil in padel kakih 10 metrov pod ce- sto. Pri prevračanju je voznik padel iz avtomobila in se huje ranil, vozilo pa je prepolovilo, da je bilo povsem uničeno. Gmotna škoda znaša 50.000 dinarjev.

TRČIL V DREVO

Bled — Prevelika hitrost je botro- vala tudi nesreči, ki se je v nedeljo, 29. maja, zgodila vozniku osebnega avtomobila 41-letnemu Vincencu Ja- nežu z Jesenic. Ko je na Bledu vozil od Mlinega proti Zaki, ga je zaneslo z bočno stranjo vozila v drevo. V tr- čenju je bila huje ranjena njegova sopotnica, 30-letna Zdenka Kumano- vič, prav tako z Jesenic.

AVTOBUS POVOZIL PEŠCA

Radovljica — Na avtobusni postaji v Radovljici se je v nedeljo, 29. maja, pripetila prometna nezgoda. Voznik avtobusa Stanislav Zupančič je poča- kal, da so izstopili vsi potniki, nato pa je izpeljal z avtobusne postaje, da bi nadaljeval vožnjo proti Bledu. Pri tem ni bil pozoren na pešca, 77-letne- ga Antona Ermana iz Kamne gorice, ki je izstopil iz lokalnega avtobusa in hotel priti na peron avtobusne po- staje. Avtobus ga je zadel, pri čemer je Erman utrpel hujše telesne po- škodbe.

avtomobili

ZASTAVA

101 GTL, 101 GT, 128, lada combi, lada 1300 S

ZA DINARJE DEVIZNEGA POREKLA DOBAVA TAKOJ INFORMACIJE IN NAKUP:

ZASTAVA AVTO LJUBLJANA

LJUBLJANA, CELOVŠKA CESTA 150, TEL. 557-351, 555-260

SREDNJA ŠOLA ZA GOSTINSTVO IN TURIZEM BLED

Svele srednje šole za gostinstvo in turizem Bled ponovno razpisuje naslednja prosta dela in naloge za določen čas:

1. UČITELJA NEMŠKEGA IN ANGLEŠKEGA JEZIKA
Pogoj: P, polni delovni čas
2. UČITELJA OBRAMBE IN ZAŠČITE
Pogoj: visoka izobrazba ustrezne smeri, — polovični delovni čas
3. UČITELJA OSNOV TEHNIKE IN PROIZVODNJE
Pogoj: — visoka izobrazba ustrezne smeri, — polni delovni čas (nadomeščanje delavke, ki bo na po- rodniškem dopustu do 31. 1. 1984)
4. UČITELJA EKONOMSKIH PREDMETOV
Pogoj: — visoka izobrazba ustrezne smeri, — polni delovni čas (nadomeščanje delavke, ki bo na po- rodniškem dopustu do maja 1984)

Začetek dela 1. 9. 1983.
Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izobrazbi v 8 dneh po objavi raz- pisa na naslov SŠGT Bled, Prešernova 32, Bled ali SŠGT — ESS Radovljica, Gorenjska 13.

O izbiri bodo kandidati obveščeni v 15 dneh po poteku razpisa.

Sporočamo žalostno vest, da nas je zapustil naš sodelavec iz sektorja produktne prodaje

ANTON KRALJIČ

roj. 1935

Od njega se bomo poslovili v sredo, 1. 6. 1983 ob 17. uri, na pokopališču na Kokrici.

Sindikalna organizacija Sava Kranj

Sporočamo žalostno vest, da nas je zapustila naša sodelavka v pokoju

MARIJA KORDIŠ

roj. 1931

Od nje smo se poslovili v nedeljo, 29. maja 1983, ob 15.30, izpred hiše žalosti — Delavska 5, na pokopa- lišče v Šenčurju.

SINDIKALNA ORGANIZACIJA SAVA KRANJ

Sporočamo žalostno vest, da nas je zapustil naš sode- lavec v pokoju

IVAN ŽBOGAR

roj. 1909

Od njega smo se poslovili v soboto, 28. maja 1983 ob 16. uri na kranjskem pokopališču.

Sindikalna organizacija Sava Kranj

ZAHVALA

Ob boleči izgubi mame, stare mame, babice, prababice in praprababice

MARIJE KOSMAČ

roj. JANEŽIČ

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za izraženo sožalje, pomoč in podarjeno cvetje. Iskrena hvala govorniku za besede slovesa ob grobu in pev- cem ter godbi za žalostinke.

ŽALUJOČI VSI NJENI

Kranj, 20. maja 1983

Strelna zanetila požar

Spodnji Brnik — V nedeljo, 29. maja, je med nevihto strelna udarila v gospodarsko poslopje Ivana Zalokar- ja na Spodnjem Brniku. Zanetila je požar, ki se je v trenutku razširil in zajel vse gospodarsko poslopje, dol- go kakih 16 metrov. Kljub hitri po- moči poklicnih gasilcev in pristo- voljnih gasilskih društev okoliških vasi, požara niso uspeli pogasiti, temveč so ga le lokalizirali. Tako je poslopje v celoti pogorelo, v njem pa 10 ton sena. Gmotno škodo cenijo na dva milijona in pol.

Vranični prisad nas opominja

Z učinkovitim zdravstvenim varstvom živali smo skoraj zatrla kužne bolezni, ki se prenašajo z živali na ljudi. Nekatere se pojavljajo občasno, vendar pa tudi v teh primerih s takojšnjimi in strokovno najprimernejšimi ukrepi hitro omejimo širjenje bolezni in jo izkoreninimo. V zadnjem obdobju nas pojavljajo stekline opozarjajo na nevarnost hude kužne bolezni, vendar pa smo se v glavnem navadili živeti v brezskrbnem prepričanju, da so domače živali zdrave, in da za polnitev zamrzovalnih skrinj celo lahko obidemo veterinarski nadzor. Od tod pa do pospeševanja črnega zakola ni niti pol koraka. S črnim zakolom pa se vnaša nered in nenadzorovan promet z mesom, vse to pa veča možnost obolenja ljudi, tudi s povzročitelji kužnih bolezni. Tudi prodaja mleka in kož mimo ustreznega nadzora je lahko nevarna.

Pri spoznavanju nevarnosti bolezni in možnosti njihovega pojavljanja je odločilno strokovno delo veterinarskih delavcev, nič manj pa skrbi lastnikov živali in potrošnikov za zdravje živine in za zdravstveno neoporečno hrano. Republiški zakon o varstvu živali pred kužnimi boleznimi določa, da posestniki živali in delavci, ki prihajajo na svojih delovnih mestih v proizvodnji v neposredni dotik z živalmi, živali živalskega izvora, trupli in konfiskati, morajo imeti osnovno znanje o živalskih kužnih boleznih ter o njihovem prenosu na ljudi in o njihovi prenosu na drobnega varstva živali pred kužnimi boleznimi. To znanje si pridobijo na tečajih, ki jih morajo organizirati veterinarske organizacije, pooblaščenec za ugotavljanje kužnih bolezni.

Vendar pa enkratna seznanitev s problematiko kužnih bolezni in

zdravstvenega varstva živali ni dovolj. Ob vsakodnevni skrbi kmalu zbledi znanje in popusti budnost, celo lahko se namesto tega pojavijo potrošniške razvade. Če pa ima dobiček prednost pred zdravjem, imajo mikrobi spretnega zagovornika ali celo dobrotnika.

Nedavni pojav vraničnega prisada ali antraksa v občini Kranj nas opominja, da so v prirodi, ki nas obdaja, živini in človeku sovražni organizmi. Antraksoski bacil je sicer slabo odporen, je pa sposoben na zraku narediti spore, ki ohranijo okužitveno sposobnost tudi v neugodnih pogojih desetletja, celo več kot 80 let. Bolezen se širi praviloma z okuženim krmo in vodo ter s surovimi nameni poginjenih ali bolnih živali (npr. s kožami), lahko tudi s krmili. So pa tudi druge možnosti prenosa bolezni. Izredno nevarna so trupla poginjenih živali, ki niso neškodljivo odstranjena, prav tako v sili zaklane živali. Od bolnih živali se lahko okužijo ljudje, ki imajo opravka z njimi, skoraj redno pa pri zasilem zakolu. V mleku bolnih živali so antraksoske klice in z mesom v sili zaklanih živali se bolezen širi. V Jugoslaviji se vedno zbolijo za vraničnim prisadom vsako leto okrog 2000 ljudi, okrog 100 pa jih umre. V Sloveniji poznamo iz preteklosti nekatera območja (antraksoski distrikti), na katerih se je bolezen pojavljala pogosteje ali celo redno. Danes je vranični prisad pri nas redke in občasne. Ob hitri ugotovitvi bolezni lahko z zdravili (hiperimuni serum in antibiotiki) rešimo bolne, zdrave pa zaščitimo s cepljenjem.

Med vsemi domačimi živalmi so za antraks najdovznejše ovce, govedo in koze, pa tudi drugi rastlinojedi. Meso jedi so manj dovzetni za okužbo, vendar pa pogin pume v živalskem vrstvu v Ljubljani zavrača posplošeno trditvev. Pri naravnih okužbi

mine do pojava prvih bolezenskih znamenj pri govedu dan do pet dni. Pri izredno hitrem poteku bolezni na videz zdrave živali največkrat uro do dve uri po prvih bolezenskih znamenjih padejo po tleh in iz telesnih odprtij jim curlja krvava pena ali tudi čista kri. Pogostejši je potek bolezni z naglim dvigom temperature na 40 do 42 °C in drhtenjem živali, pri čemer so lahko nemirne, sicer pa kažejo znamenja splošne oslabelosti, otapelosti in neješčnosti ter imajo krvavo blato. Na paši zaostajajo za čredo in se opotekajo. Dihanje je naporno in pospešeno, srce pa hudo razbija. Poginejo drugi ali tretji dan. Antraks se lahko kaže tudi z drugimi znamenji, še posebno pri kronični obliki bolezni, predvsem pri prašiču, npr. z bolezenskimi znamenji v področju žrela in v pripadajočih bezgavkah. Vranica je pri antraksu zelo povečana, kri je temno rdeča in pogosto so krvavitve na raznih mestih.

Pri človeku, ki se je okužil preko rane, se pojavi na koži omejena oteklina, ki kmalu odmre, na njenem mestu pa se pojavi razjeda. Možno so okužbe preko prebavil in preko dihal. Bolezen spremlja povišana telesna temperatura.

Vranični prisad se ponavadi kaže z značilnimi bolezenskimi znamenji, vendar pa ga utegnemo zamenjati tudi z drugimi boleznimi. Strokovnjakova naloga je, da ugotovi, za katero bolezen gre. Za potrditev diagnoze je potrebna laboratorijska preiskava. Pri sumu na antraks ne smemo odpirati trupel poginjenih živali; s kravo se širijo bacili, ki na zraku, kot smo že rekli, lahko naredijo odporne spore. Bolne in poginjene živali ne prijemamo z golimi rokami. Pokličimo veterinarja in se držimo navodil glede zatiranja in preprečevanja bolezni.

dr. Srdjan Bavdek

GLASOVA ANKETA

Delu priznanje in čast

Ne le, da so se slovenski kovinarji na minulem 7. republiškem prvenstvu kovinarjev spoznali med seboj, si izmenjali izkušnje, se pogovorili o delu v delovnih organizacijah, problemih, s katerimi se srečujejo — tekmovalje samo je pomenilo veliko več kot le srečanje. Pomenilo je nedvoumno moralno priznanje in pohvalo vsem, ki so prispevali na Jesenice, saj so na občinskih predtekmovaljih že dokazali, da so dobri, odlični.

Republiškega tekmovalja so se udeležili občinski prvaki, ki so prejeli tudi zasluženo pohvalo in priznanje. In če venoma poudarjamo, da je dobro in racionalno delo treba dobro nagraditi, potem bi bilo prav zanimivo slišati, kaj o nagrajevanju po delu mislijo sindikalni delavci ter najboljši kovinarji. Brez dvoma sama udeležba in uspeh na tekmovalju ni tudi zatrdno zagotovilo, da ti delavci v svojem vsakdanjem delovnem okolju delajo tako kvalitetno, a skoraj bi si upali trditi, da so vsi brez izjeme vredni materialnega priznanja. Kako je torej z nagrajevanjem v njihovih delovnih organizacijah?

Magister Janez Jamar, predsednik občinskega sindikalnega sveta Jesenice:

»Mislim, da sam rezultat na tekmovalju še ne more vplivati vati v delu, kvaliteten spodbudo v posameznem delovnem okolju. Sindikalne organizacije že nekaj časa vodijo stalno akcijo za nagrajevanje po delu, kvaliteten delu in racionalni porabi. Nedvomno je takšno tekmovalje le še ponovna spodbuda, da bi se samoupravni akti uskladili in bi resnično dobri delavci več zaslužili. Tekmovalje pa je spodbuda kvalitetnemu delu, strokovnosti, ekonomičnosti. Ne nazadnje so na republiškem tekmovalju ocenjevali tako porabljeni čas kot ekonomičnost, ocenjevalo se je, koliko materiala so porabili za izdelek.«

Jože Crnkovič iz Verige Lesce, kovač: »V leski Verigi sem zaposlen štirinajst let, za kovača pa sem se izučil v Varaždinu. Zdej delam kot kovač v orodjarni. Na republiškem tekmovalju kovinarjev sem drugič, lani sem v svoji skupini zasedel tretje mesto. Letos sem bil po občinskem tekmovalju prvi in tako sem se udeležil tudi letošnjega republiškega prvenstva na Jesenicah.« (Po končanem tekmovalju je bil Jože Crnkovič med industrijskimi kovači spet odličen tretji) »Bolje mi je šlo pri praktičnem delu kot pri teoriji, napraviti pa smo morali ročico. Predvsem je treba paziti na mere. V Verigi zaslužim okoli 18.000 dinarjev, ne pritožujem se, morebitni uspeh na tekmovalju pa je zame predvsem moralno priznanje in spodbuda za nadaljnje delo.«

Brane Kornuta iz leske Verige, brusilec: »V Verigi delam pet let, po občinskem prvenstvu pa sem bil izbran za republiško tekmovalje. Izučil sem se v Železarsko izobraževalnem centru na Jesenicah, kot brusilec v Verigi pa delam pri izdelavi raznih osi in pri drugih delih. Delo je natančno, zahteva zbranost, zaslužim okoli 14.000 dinarjev in v primerjavi z ostalimi delovnimi organizacijami in drugimi kovinarji-brusilci ni ravno veliko. Nasploh mislim, da so takšna tekmovalja koristna, da pa je na splošno proizvodno delo še premalo cenjeno in nagrajevano.«

D. Sedej

Srečanje brigadirjev

Ljubljana — V soboto, 11. junija, se bodo v rekreacijskem centru na Ježici sešli brigadirji veterani. Srečanje, ki naj bi sčasoma postalo tradicionalno, je v Ljubljani že drugo po vrsti. Lanskega, ki je bilo prav tako na Ježici, se je udeležilo prek 800 brigadirjev in brigadirki. Organizatorji, Republiška konferenca ZSMS, mestni konferenci ZSMS in SZDL Ljubljane in Nedeljski dnevnik, tudi letos pričakujejo številno udeležbo. S srečanjem in podobnimi aktivnostmi (kot je razstava brigadirskega gradiva iz povojnih akcij) želijo poudariti družbeni pomen prostovoljnega dela, vzdrževati in krepiti tovariške vezi, ki so se med mladimi spletle v času aktivnega brigadirskega dela in življenja.

Najprej smo izvedeli kako se dobra kapljica pridela... potem pa okušali

Če smo veseli, dobre volje, potem tudi prešerne pesmi ne manjka

Foto: D. Dolenc

V deželi zlatih src

»Spet pomlad, čas izletov, GLAS ves poln je poetov, izžrebali so naročniške, da popeljejo jih do Metlike...«

Pa je za nami še en izlet, poln veselja in smeha. Čeprav je zjutraj v Kranju slabo kazalo za vreme, vreme pa seveda hudo vpliva na počutje, se nam je proti Dolenjski nebo že razvedrilo. Sicer pa, priznajmo, niti nismo imeli časa gledati, kakšno je zunaj, toliko smo imeli opraviti. Pepca iz Murke je bila spet »taglavna«. Z vici je začela in ni se ji pretregalo vse do Trebnjega, ko smo razdelili malico. Tu pa se je spremenila v veselo poštarico, ki je vsakemu prinesla veselo razgledni-

co z originalnim verzom. Tak smeh je bil na avtobusu, da ga je kar razganjalo.

Naenkrat smo bili v Metliki. Če hočeš spoznati deželo, in njeno zgodovino, pojdi v muzej, pravijo. Metliški muzej je res bogat. Niso od muh tile Belokranjci! Prvo hranilnico so imeli v Sloveniji, prvo gasilsko društvo na Dolenjskem. Železnico so kmalu dobili, med prvimi so imeli kmetijsko zadrugo. Četrta menda po vrsti v Jugoslaviji. Iz narodnoosvobodilne borbe poznamo najbolj Belo krajino. Deželo zlatih src, kot jo imenoval Oton Župančič. Tu je zemlja preživela vso slovensko partizansko vojsko, ki se je zgrnila sem na osvobojeno ozemlje. Zlate roke so imeli tod ljudje.

Po vojni so naredili velik napredek. Veliko, moderno vinsko klet imajo. Eno največjih pri nas. Metliška črnina je tod doma. To menda najbolj poznamo. Pa imajo še druga odlična vina. Najnovejšje je »Rose«. Imajo pa tudi odlično belo vino in vrhunska buteljčna vina, ki se tudi po petnajst let gojijo v hladnih kletih globoko pod zemljo.

Tudi v »Beti« smo se oglasili. Samo v trgovini, seveda, da smo imeli kaj domov nesti. Beti daje kruha številnim Belokranjcem, klet pa navdušuje vinogradnike, da sade vedno boljše, vedno bolj izbrane trte.

Kosili smo pri Badovincu. Ne v Gorjančih, temveč pri temu v Metliki sami. Dobro so nas postregli. Celó s pravim »odjokom«. Tako je bil zapečen, da je kar hrustalo. V zidanico nismo šli, ker je bilo blata do gležnja, kot so pravili (do zidanice se ni asfalta, in prav je tako), nam je bilo pa vseeno, če kar v Metliki posedimo, le da je vino iz domače zidanice. In bilo je resnično dobro.

Se enkrat se je potrdilo, da imajo Belokranjci zlata srca in zlate roke. Znanka neke naše sopotnice, Metličanka Marija, je posebej za naše naročnike spekla pravo belokranjsko pogačo. Dva pekača! Slano pecivo je bilo to, s kumino potreseno po vrhu. Kako nas je presenetila! Prav zaradi njene zlatorumene pogače je bil dan še veliko lepši. In ko smo zavili proti Gradcu, kjer je bilo med vojno partizansko letališče, se nam je posmejalo še sonce. Enkratna je bila Dolenjska po dežju in v soncu. Mimogrede smo bili po partizanski magistrali na drugi strani Semiča, pri Dolenjskih Toplicah in v Žužemberku. Na Muljavi smo se še toliko ustavili, da smo obiskali Krjavljevo kočjo in se oglasili k Obrščaku, potem pa hitro domov. Zares je bil lep dan!

D. Dolenc

Neutemeljen strah

Bled — Hitrejši razvoj drobnega gospodarstva ni le ena od poti, da se bolj naslonimo na lastne sile, temveč tudi pomemben adut v bitki za stabilizacijo, je bilo med drugim rečeno na nedavnem prvem jugoslovanskem posvetovanju o drobnem gospodarstvu na Bledu. Takšna je tudi ugotovitev v dokumentu Kraigherjeve komisije. Pa vendar se v praksi pogosto obnašamo drugače.

Največkrat sta prisotna dogmatški odnos in dolga administrativna pot pri dodeljevanju obrtniških dovoljenj. Pojavljajo se ideološki pomisleki in ponekod še vedno na zasebnike gledajo postrani. Marsikje je lažje dobiti dovoljenje za bife kot za obrtno delavnico. Podobno politiko premajhne podpore drobnemu gospodarstvu zasledimo tudi marsikdaj v bančništvu. Nekakšen neupravičen strah in nerazščiščen tabuji nenazadnje botrujejo tudi precejšnji nezainteresiranosti, ki jo do drobnega gospodarstva včasih kaže industrija.

Zato je ta hip najbrž na mestu beseda: zaradi narave našega sistema ni nobenih ovir za to, da ne bi zgradili optimalnega sistema zaposlovanja, ki bo temeljila na nezaposlovanju, samozaposlovanju in na možnostih drobnega gospodarstva. Gre namreč za to: če bodo posamezniki razvijali lastno pobudo pri iskanju zaposlovanja, se bodo prav gotovo bolj verjetno dokopali do tistega, kar jim najbolj ustreza. Takšno izhodišče bi moralo veljati tudi za institucije zaposlovanja, ki pogosto s svojim birokratskim obnašanjem takšnih pobud ne cenijo in ne vrednotijo.

Čas je torej, da prenehamo v nedogled s strahom, zakoreninjenimi dogmami, z oportunistom gledati

na drobno gospodarstvo pa tudi v nedogled zgoj poudarjati, da smo v njegovo vlogo v našem gospodarstvom sistemu idejno razčistili. Pred nami so namreč spremembe družbenih planov, v katerih bi se že morale pokazati ustreznejše in pomembnejše vloge drobnega gospodarstva v razvoju politiki vsake občine, vsake večje delovne organizacije. Uveljaviti je treba sistemske rešitve, ki bodo odpravile administrativne omejitve razmahu osebnega dela, ki bodo priznale obrtniku del dohodka tudi na temelju vložnega minulega dela. Priznati je treba, da razlike med ljudmi, ki nastajajo na tej osnovi niso nikakršno bogatenje, ampak rezultat vložka, ki ni šel v neposredno potrošnjo ali celo za luksuz, kar so mnogi privoščili, ki niso vlagali.

A. Zalar

Plavž ima tri krajevne skupnosti

Jesenice — Minulo nedeljo so delovni ljudje in občani največje krajevalne skupnosti Plavž na Jesenicah, ki vključuje okoli 9.000 ljudi, na referendumu glasovali o reorganizaciji krajevalne skupnosti, o delitvi v tri nove krajevalne skupnosti.

Udeležba na voliščih je bila zadovoljiva, na referendumu pa so se odločili, da bodo poslej delovni ljudje in občani uresničevali svoje interese v krajevni skupnosti Staneta Bokala, krajevni skupnosti Cirila Tavčarja in krajevni skupnosti Mirka Roglja.

D. S.